

DIRVA

FORDO PASKYRIMAS

Taikos rankos ištiesimas kongresui

Atstovo Gerald Ford (Mich.) paskyrimas viceprezidentu, atrodo, ne sutiks jokio pasipriešinimo kongrese ir bus jo išpūdinga dauguma patvirtintas. Ne dėl to, kad tas paskyrimas, absoliučiai žiūrint, būtų pats geriausias. Man, pavyzdžiui, atrodo, kad toks Rockefelleris ar Connally galėtų būti geresni prezidentai, jei Nixonas nutrauktų savo terminą. Prezidentas tačiau neieškojo tokio asmens. Atvirkščiai, atraktyvus asmuo viceprezidento gali sužadinti kongreso apetitą pašalinti prezidentą, jei tam būtų progos. Iš kitos pusės, kongresas nenorėtų tokio asmens viceprezidento poste, kuris galėtų pats laimėti 1976 metų rinkimus.

Taip žiūrint, Fordas buvo labai laimingas kompromisas. Visų pirma jis neturi jokių ambicijų 1976 metais kandiduoti į prezidentus. Antra, 25 metus išbuvęs kongrese, jis visados laikėsi politikos: "To get along, go along", t.y. visados būk pasirošęs kompromisams. Jo santykiai su savo kolegomis respublikonais, kurių vadu jis buvo, ir demokratams buvo labai geri. Jis juos visus gerai pažinojo, kaip New York Times James Reston sako: lankėsi jų vestuvėse, krikštynose, atsisveikinimuose ir laido tuvėse. Antra, Watergate ir Agnew atsistatydinimas nėra išskirtiniai įvykiai Amerikos politiniame gyvenime. Politikavimas šiame krašte reikalauja milžiniškų sumų -- kongreso atstovas turi išleisti bent 100.000, o senatorius net 2 milijonus dolerių rinkiminei kampanijai, o turbūt retai kur galėtų surasti aukotoją ar rėmėją, kuris neturėtų jokių savanauddžių minčių. Labai griežto bandymo mažai kas galėtų išlaikyti. Ta prasme prezidentas ir kongre

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sas sėdi viename suole. Dėl viso to Fordo, o ne kokio pašaliečio, paskyrimas laikytinas taikos rankos ištiesimu kongresui, kuris, jei nieko ypatingo nepaaiškės, jį mialai priims.

Tai, žinoma, nepašalins visų nuomonių skirtumų ir natūralios kovos dėl pirmumo. Vienas iš didžiausių ginčų ir toliau palieka prezidento juostelės, kurios užregistruoja jo pasikalbėjimą su buv. juriskonsultu John Dean III. Teisėjas Sirica nusprendė, kad tų juostelių turėtų pasiklausyti jis pats ir specialus prokuroras Watergate byloje Cox. Pereitą savaitę taip pat nusprendė ir Apeliacijos Teismas. "Prezidentas -- sakoma tame sprendime -- yra išrinktas visos tautos, ir nors sakoma, kad jis atstovauja tautą, ištikro jis tačiau nereprezentuoja tautos suverenumą. Jis nėra virš teisės". Atseit, ir jam taikomi teisės nuostatai, šiuo atveju, -- neleidžia bandyti nuslėpti Watergate padarytą nusikaltimą.

Teoriškai tačiau prezidentas galėtų atstaty-

dinti Cox ir paskirti prokurorą kitą asmenį, kuris galėtų atsisakyti nuo juostelių reikalavimo. Lygiai taip pat kaip "grand jury" negalėtų tardyti Agnew kyšininkavimo be lokalinio prokuroro, kuris yra prezidento paskirtas (ir atšauktinas) pareigūnas, sutikimo. Kaip matome, iškilęs teisinis klausimas nėra visai paprastas, tačiau manoma, kad ir Aukščiausias Teismas, žiūrėdamas konkrečiai, greičiausiai, nors ir nevienbalsiai, patvirtins Apeliacinio Teismo sprendimą. Jei prezidentas su tuo nesutiktų, kongresas turėtų pradėti jo pašalinimo procedūrą.

Gyvenimo tikrovė tačiau šiuo metu reikalauja patyrusio prezidento tarptautiniuose santykiuose t.y. srityje kur Fordas yra silpniausias. Be to, niekas tikrai nežino kas yra tose juostelėse, jos gali būti taip pat seniai 'ištaisytos', jei ne paties prezidento, tai Haldermano, kai jis jas buvo gavęs privačiai pasiklausyti. Už tat visas ginčas dėl tų juostelių atrodo labai negyvenimiškas ir jei taip, gali netekti aktualumo.

ISPANIJA IŠPĖJA SOVIETUS IR JŲ SATELITUS

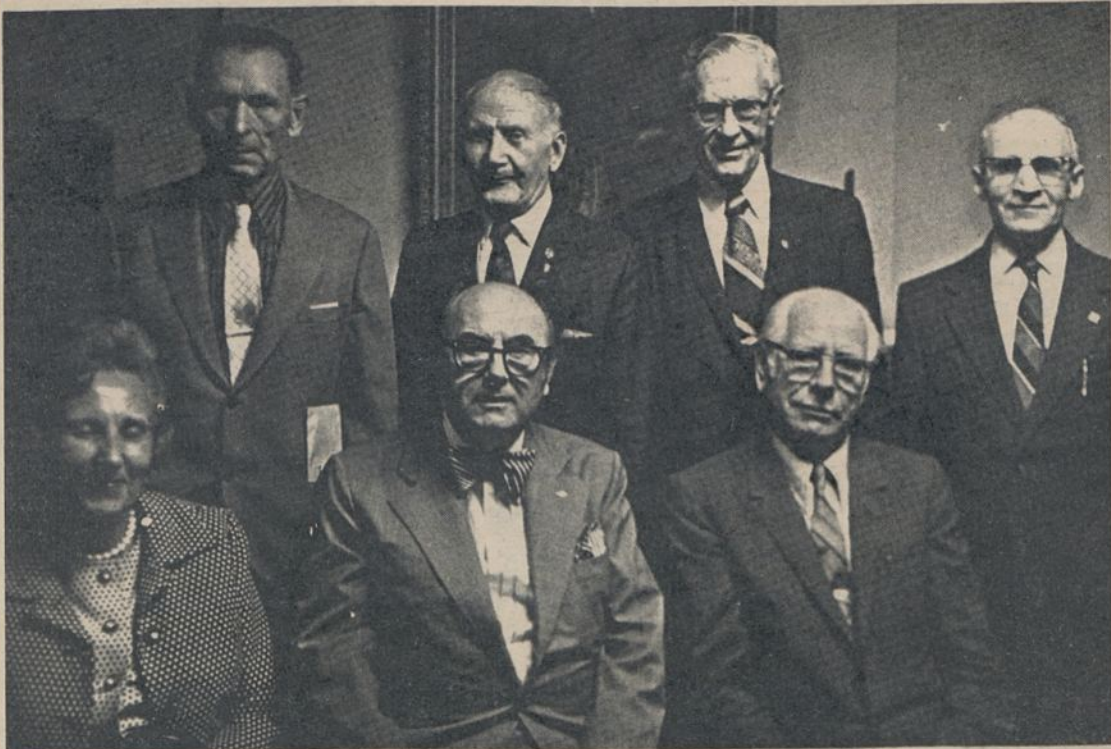
"Nešnipinėkite, nesikiškite į mūsų vidaus reikalus", -- Ispanija priminė Sov. S-gai, R. Vokietijai bei Lenkijai prieš atnaujinama diplomatinis santykius su komunistų valdomais kraštais.

Christian Science Monitor spec. korespondentas Richard Mowrer š.m. liepos mėnesio buvo nuvykęs į Madridą ištirti Ispanijos vyriausybės nuotakas prieš užmezgant diplomatinis ryšius su

Sovietų dominuojamais kraštais. Tikiu, kad ir Dirvos skaitytojams būtų įdomu patirti apie Ispaniją, kuri nuo 1939 nepalaikė santykių su komunistiškais kraštais.

"Neremkite pogrindžio veiklos ir nešnipinėkite", tai buvo pirmieji generolo Franco žodžiai sovietams ir jų satelitams, prieš užmezgant diplomatinis ir prekybinius ryšius.

Žinoma, prieš surezgant vienokius ar kito-

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje retkarčiais šaukia organizatorių pasitarimus - konferencijas, kuriose aptariamos vajeaus taisyklės bei diskutuojami nariams verbuoti būdai. Toks pasitarimas įvyko rugsėjo 15 d. New Yorke, kuris šį kartą buvo labai gausus nes dalyvavo Susivienijimo veikėjai iš tolimesnių vietovių, kaip Massachusetts, Pittston, Clevelando, Chicagos ir net iš Kanados. Nuotraukoje SLA prezidentas P.P. Dargis su SLA veikėjais ir organizatoriais. Sėdi iš kairės: dr. M. Kregždienė, P. P. Dargis, A. Brazilius, Stovi: V. Burkys, J. Kiaunė, M. Klimas ir A. Andriulionis.

GALYBĖS, SILPNUMAS, PAMOKOS

IŠPŪDŽIAI ŠALIA KARO

RIMAS DAIGŪNAS

Arabų - žydų karo veiksmams tebesitęsiant neįmanoma skaitytojui pristatyti šviežiausios karo lauko medžiagos. Vėluoja savo reportažais televizijinis ekranas, radijas ir spauda. Įvykiai ir jų padariniai kinta ne paprastos skubos ženklu. Sunku išpėti, kaip atrodys fronto linijos šį "Dirvos" numerį išleidus. Tačiau išpūdziai, kuriuos sukėlė staigusis karas, suliepsnojęs vienoje iš labiausiai strategiškų pasaulio vietų, paliks nepakitę. Išpūdziai gali suformuoti apžvalgos bazę. Karo padariniai, kaip tai visad būna, bus kontraversiškų įvertinimų tema. Tad dažnai nagrinėjama: kaip būtų buvę,

jeigu karo prepozicijos būtų kitos buvusios...

Atakuota Izraelio valstybė išskyrė, vargais negalais ir baltais veidmainystės siūlais surištą, JAV ir SSSR "susidraugavimą". Gerai pašerta amerikiniai grūdais sovietinė imperija, nesitarusi su JAV dėl politinių pareiškimų santūrumo, puolė ... "pasaulio imperialistinį bloką", kuris sukūrė "nacistiniai sionistinių opą", Izraelio valstybę, strateginėje pasaulinio trafiko vietoje. Kas girdėjo sovietų atstovą Jungtinėse Tautose Jakovą Maliką kalbant, kiek vienas sutiks, kad jo pareiškimas tikrai dalinai lietė Izraelį, pareiškimas buvo adresuotas JAV-ėms. Atrodė, kad JAV paraginti žydų lėktuvai subombardavo Damasko sovietinės politinės propagandos namus, "sovietinę kultūrinę misiją". Izraelis buvo ir bus, tvirtino Malikas, permanentinės nesantikos šaltinis Artimuosiuose Rytuose. Izraelis, kaip toks, turis būti transformuotas į Palestiną, kuri neturės žydų tautinės valstybės pobūdžio, bet bus tautų konglomeratas, kaip, pav. prieš pirmąjį kartą buvo Austro-Vengrija.

Šito, tikrais terminais Malikas neminėjo, bet, sugavus jo pareiškimo esmę, vien tik tai galima išaiškinti jo rūstų ir vaton neįvyniotus posakius prieš žydų tautinę valstybę. Žinome, kad senoji Habsburgų imperija pasyviai žuvo dėl tautinio mišinio priešgynbių, tačiau matome, kad toks mišinys sudaro Šveicarijos respublikos stiprybę. Tautų mišinio problema gal būtų bus aktuali ir Pabaltijo tautoms, jeigu kada nors kils suvereninės Pabaltijo valstybių konfederacijos problema. Galima spėti, kad

arabų - žydų kompromiso beieškant gali kilti Izraelio kantonų specifiška. Tai sistema, kuriai esant tautos, sutilpusios vienos valstybės apimtyje, turi savo tautinį kultūrinį suverenumą. Tuo ta valstybės struktūra diametraliai skiriasi nuo "didžiojo brolio" sistemos, kur direktyvos eina iš mažumos nekontroliuojamo centro. Tokia, kaip tikrai yra sovietinė sistema, kur Maskva valdo periferijai.

Būdinga, kad ilgas Maliko pareiškimas Saugumo Tarybos nari buvo išsklaustas be trukdymų. JAV pristatymas tikru arabų - žydų konflikto kaltininku sulaukė resperto, kai demonstratyvus Maliko išėjimas Izraelio atstovui bekalbant net palydėtas katučiais, kurie reišė Saugumo Tarybos pritarimą SSSR propagandai. Liūdni reiškiniai JAV užsienio politikos strategams.

Tuo tarpu Izraelio atstovas Saugumo Tarybos posėdyje buvo pertrauktas bent šešis kartus. Sudano atstovas, lyg radęs idomų žaisliuką, vis išjungdavo iš mikrovono žydų pareiškimą. Mat posėdžiautojų stalo fono sistema taip padaryta, kad vienam įsiterpus, kalbėtojas netenka "gyvo" mikrofono. Sudanas, kaip žinia, priklauso nuo Mao Kinijos direktyvų. Šiuo veiksmu Mao Kinija, netiesiogiai, sudavė per nosį JAV-bėms.

Nei SSSR atstovas Malikas, nei Sudano atstovas nepareiškė jokio konstruktyvaus konflikto sprendimo plano. Jų akcija pasireiškė propagandiniais "pasaulinio imperialistų bloko" smerkimais. Šitaip buvo pademonstruota trijų "didžiųjų" santarvė, šampanu aplaistyta Pekine ir Maskvoj. "Draugystė", kurios "daiktiški" įrodymai yra Wahingtonė

(Nukelta į 2 psl.)

Detroito International Instituto suruoštoje mugėje -- Old World Market, lietuviškas kampelis, prie kurio suorganizavimo daug dirbo Alicija Butkūnienė, Danguolė Jurgutienė, O. Savickienė ir kt. Nuotraukoje matyti: Danutė Jankienė, demonstravusi šiaudinių gamybą, Gražina Urbonienė -- juostų audimą ir Stefanija Kaunelienė -- parodos organizatorė.

J. Urbono nuotrauka

PRINCIPŲ SVARBA

L. Rodo, atskirų pasiūlymų metu, visiems trims ministras pranešė, kad Ispanija skirianči didžiulę svarbą

(Nukelta į 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

"PLUNKSNOS" KLUBO DVIDEŠIMTMETIS

Vienas iš mažiausiai žinomų klubų Sydnėje yra "Plunksnos" klubas. Savo narių skaičiumi jis irgi turėtų būti vienas iš mažiausių. Tačiau, savo narių intelektualiniu pajėgumu, nuveiktais darbais ir kultūrine dvasine pasipirtimi, tiek paskirų narių, tiek ir viso klubo, šis nedidelis kultūrininkų vienetas yra labai pajėgus ir lietuvių gyvenime stiprus. Prieš dvidešimt metų šio klubo steigimo iniciatorius buvo žurnalistas Paulius Sirgėdas, dabar gyvenantis su savo šeima Chicagoje. Pirmieji klubo nariai taip pat buvo dar Lietuvos laikų žurnalistas Juozas Žukauskas, Jurgis Kalakauskas - Kalakonis (Australijoje miręs), rašytojas Vincas Kazokas ir J. P. Kedys. Tuo pat į klubo eiles įsijungė rašytojai J. Tinielis, J. A. Jūragis, Vyt. Dornėla, B. Karvelis ir vėliau kiti.

Rašytojui ir žurnalistinei J. Žukauskui plačiau nušviesti ir papasakojus apie panašų klubą, veikusį anksčiau Lietuvoje, kur suėdavo visokias pažiūras ir pakraipų žurnalistas ir plunksną valdė žmonės, jo pasiūlymu ir buvo priimtas "Plunksnos" klubo vardas. Pirmieji susirinkimai vykdavo privačiuose pirmojo pirmininko P. Sirgėdo šeimos namuose, kur po vykusių oficialių diskusijų, vykdavo labai draugiškos ir nuoširdžios vairsės, to vakaro temą diskutuojant prie kavos puoduko. Pirmuosius eilę metų klubo nariais kviečiami būdavo tik rašytojai, literatai ir žurnalistai, tačiau vėliau, gyvenimo ir darbo aplinkai keičiantis, klubo nariais būdavo kviečiami ir kiti mūsų kultūrininkai. Pats klubas jokių savo priimtų rašytų įstatų, nario mokesčių ir įremtos darbo tvarkos neturėjo. Visas darbas, vieši ar privatūs pasirodymai iš eidavo iš draugiškumo dvasios. Ir šiame klube labai ilgus metus, nesikaitant paskirų narių skirtingų politinių ir pasaulėžiūrinių įsitikinimų, būdavo labai draugiška dvasia, kultūringi nuomonių pasikeitimai ir puikus gyvenimas.

1956 metais pirmininkui P. Sirgėdai išvažiavus į Ameriką, naujuoju pirmininku tapo išrinktas Vincas Kazokas, vėliau Antanas Laukaitis, Vytenis Šliogeris, Antanas Skirka ir dabar paskutiniuosius dvejus metus klubui vėlavauja V. Kazokas. Per visą dvidešimt metų klubo nariais yra buvę virš 50 asmenų, gyvenančių ne tik paskiruose Australijos miestuose, bet taip pat ir užsienyje. Per tą laiką yra mirę septyni klubo nariai.

Iš savo didesnių darbų klubas, kaip toks yra pirmasis išleidęs 1953 metais specialų Australijos Bendruomenės

Rašytojas Vincas Kazokas, dabartinis Sydnėjaus "Plunksnos" klubo pirmininkas.

laikraščio "Mūsų Pastogės" vieną numerį, nuo ko vėliau ir prasidėjo paskirų numerių išleidimas, kas labai palengvino finansines išlaidas. Buvo surengta keletas viešų tautinių ir kultūrinių minėjimų. 1966 metais klubas išleido savo narių almanachą - knygą "Plunksna ir žodis", kurią redagavo J. A. Jūragis. Šioje, gana puikiai išleistoje knygoje, tilpo daugumos narių kūryba, rašiniai ir kiti aprašymai. Neskaitant viešų bendrinių klubo pasirodymų, beveik kiekvienas didesnis ar mažesnis Sydnėjaus tautinis ar kultūrinis pasirodymas yra padedamas paskirų šio klubo narių ar tai paskaitomis, ar tai meninėmis, kultūrinėmis ir žurnalistinėmis pajėgomis. Per metus klubas turi apie 5-7 savo privačių susirinkimų-paskaitų.

Rugsėjo 23 dieną Lietuvos Klubas salėje, dalyvaudant kviestiniams svečiams ir jų ponioms įvyko XX-čio jubiliejinis pamėnėjimas - vakarienė. Pirmininkui V. Kazokui vaizdžiai atpasakojus šio klubo gyvavimo istoriją, klubo nariui S. Skoruliui paskaičius idomų ir šilumą sveikinimo žodį iš Chicagoje gyvenančio pirmojo pirmininko P. Sirgėdo, trumpą meninę dalį atliko poetė Aldona Veščionaitė ir aktorius - dainininkas Saulius Rūtenis. Prieš programą mirę klubo nariai buvo pagerbti tylos minute.

Be sveikinimų raštu, idomų žodį tarė specialiai iš Melbourne atvažiavęs pirmasis iš steigėjų J. Žukauskas, sekant Apylinkės pirmininkui J. Maksvyčiui, Liet. Klubo pirmininkui Vyt. Simniškiui, Filisterių ir Gydytojų S-gos pirmininkui dr. I. Venclovui, Inžinierių S-gos pirm. inž. V. Bukevičiui ir "Mūsų Pastogės" redaktoriui dr. A. Mauragiui. Svečių tarpe buvo iš sostinės Canberros specialiai su vyru atvažiavusi klubo narė rašytoja Elzė Rataiskienė ir nemažai vietinių Sydnėjaus lietuvių kultūrininkų.

Po visos oficialiosios dalies sekė iškilminga vakarienė, kurios metu buvo draugiškai prisiminta dvidešimties metų paskiri klubo nutikimai

ir labai šiltoje ir gražioje nuotakoje atšvęstas šis gražus plunksnininkų jubiliejus.

Sydnėjaus Lietuvių Klubo patalpose įvyko tradicinis Sydnėjaus Pabaltiečių šachmatų turnyras, kurio laimėtojais šiais metais išėjo lietuvių komanda, susidedanti iš: V. Liūgos, V. Patašiaus, dr. I. Venclovo, J. Dambausko, V. Augustinavičiaus ir J. Karpavičiaus. Antroje vietoje liko estai ir trečioje latviai. Po komandinių varžybų įvyko individualinės varžybos dviejose klasėse. Stipriųjų "A" klasės laimėtoju tapo dr. I. Venclovas, laimėdamas pereinamąjį turnyrą (Vilnius - Ryga - Tallin) pabaltiečių taurę. Antra vieta teko V. Liūgai ir trečia V. Patašiui "B" klasės turnyrą laimėjo latvis dr. I. Petersons.

Po varžybų ir taurių įteikimo, Lietuvių Klubas surengė visiems dalyviams puikią pabaigtuvių vakarienę, kurios metu jautėsi artimas draugiškumas tarp visų pabaltiečių žaidėjų ir svečių, kas įrodo, kad ir sportiniame gyvenime, buvę gražios Pabaltijos tradicijos pas mus dar yra gyvos.

Atleisdami labai gražiai išskirtingai buvo atšvęsta 50-ties metų Marijos ir Kazimiero Gerulaičių vedybinis jubiliejus. Specialių pamaldų metu, kurias laikė Adelaidės klebonas kun. A. Spurgis, lektoriumi buvo suktuvininkų krikščionis sūnus Australijos L.B. Krašto V-bos pirmininkas V. Neverauskas. Vėliau savo namuose vyko taip retai pasitaikančios vairsės.

Nors ir būdamas 89-rių metų amžiaus, K. Gerulaitis dar ir dabar veda Adelaidėje gyvenusio ir dabar Vatikane bedirbančio ir renkančio Lietuvos istorinę medžiagą prel. dr. P. Jatulio vardo biblioteką. Adelaidės lietuvių, ypatingai katalikų, gyvenime p. Gerulaičių vardas yra labai ryškios raidėmis įrašytas. Stiprių ir sveikų metų šiems, lietuviškame darbe nesenstantiems suktuvininkams.

Ateinančioje 1972-ųjų metų Lietuvių Dienų, įvykstančių Adelaidėje, Dainų Šventėje pirmą kartą pasirodys ir mūsų jaunimo bei vaikų paskiri chorai, kuriuos turi didesnės lietuvių kolonijos. Neseniai ir Geelong mieste, kuri gyvena tik keli šimtai lietuvių, savaitgalio mokyklos mokytojo M. Kymanto pastangomis, buvo pradėta su mokiniais ruošti ateinančios jaunimo dainų šventės repertuaras.

Melbourne įvyko labai gražiai suorganizuota ir Krašto V-bos Lituanistinės Bibliotekos pravesta prof. Antano Salio mirties sukaktis. Pačiu šio minėjimo organizatorium ir pravedėju buvo labai veiklus melbouriškis kultūrininkas A. Šeikis, kuris visą minėjimą sujungė su lietuvių kalbos paskirų tarmių demonstravimu ir tuopačiu tarmių gyvenamų vietovių tautinių drabužių pa-

ISPŪDŽIAI ŠALIA KARO...

(Atkelta iš 1 psl.)

Mao meškinai - pangos ir Brežnevo "samavoras", o Maskvoje Brežnevui padovanotas Continental.

Trijų didžiųjų ideologinių barjerai prasikišo aukščiausiai Berlyno sienos arabų - žydų ginkluotam konfliktui esant ir ... kyla pagrįstas klausimas: kam gi buvo reikalingi pompastiški pasišvaistymai prie Didžiosios Kinijos sienos, prie Kremliaus sienų, jeigu Berlyno siena dar tvirčiau skiria du pasaulius -- demokratinių ir diktatūrinių?

Kuriems galams reikiama debatuoti JAV kongrese "labiausiai favorizuojamos valstybės" teisių suteikimą SSSR, jeigu prieš Saugumo Tarybos specialią posėdį Malikas nesiteikė aptarti su Kisingeriu bendros linijos, kaip užgesinti ginkluotą konfliktą, bemačiant peraugusį į tikrą karą?

Be reikalo lietas šampanas Pekine, Maskvoje ir Washingtono, jeigu dabar liejamas kraujas, ir nežinia kada ir kaip plėsis to karo padariniai.

Atsigrįžus į Ameriką, kurioje mes išpiliotinome, matome nepaprastą jautrumą, su kuriuo didelė žydų amerikinė visuomenė sutiko žinias apie karą. Kada vyresnieji žydai krauna milijonus dolerių karo išlaidų sąs-

rodymu, kuriuos modelio dešimtis moterų.

Šio minėjimo paskaitą skaitė guvęs prof. A. Salio mokinytis A. Zubras, pateikdamas idomius atsitikimus iš buvusio bendradarbiavimo suprofezoriumi. Tarmių nagrinėjimas buvo patiekias gyvu žodžiu ir demonstravimu magnetofono juostose A. Šeikio ir p. Karazijienės aiškinimu apie tautinius šių sričių drabužius, paskirus jų skirtumus, pavadinimus ir jų atsiradimo istorijas. Visas šis puikus minėjimas ir meniškai kultūringas jo išpildymas buvo baigtas kavute moterų seklyčioje.

Sekančių metų pradžioje į Australiją, Krašto V-bos pakvietimu, atvyks solistė Gina Čapkauskienė, kuri čia koncertuos Newcastle, Sydney, Canberra, Melbourne, Geelong ir Adelaidės miestuose. Solistės koncertinės gastrolės užtruks apie du mėnesius.

Praeitais rugsėjo mėnesiais Australijos Liet. B-nės Švietimo Tarybos buvo paskelbtas "Švietimo reikalų vajeus mėnesiu". Jo metu buvo telkiama įvairiais būdais finansinės lėšos, kurių pirmoji paskirtis yra duoti didesnes galimybes Švietimo Tarybai atlikti jiems pavestas pareigas ir tuopačiu visais reikalais daugiau padėti visuose savaitgalio mokyklų reikaluose.

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED BRIDGEPORT OPERATORS ENGINE LATHE OPERATORS Must have job shop experience. Steady work, day shift, overtime, and fringe benefits. RETIREES AND OLDER MEN ARE WELCOME FISCHER TOOL & DIE, INC. 7501 Lyndon (Bet. Livernois & Wyoming) Detroit, Mich. (800-80)

kaiton, jaunoji žydų karta itin entuziastingai reikiąsi kolegijų kiemuose ir gatvių demonstracijose. Karas tarytum atidengė scenos užuolaidą ir scenoje mes pamatėme, kad net trečios ir ketvirtos imigracinės kartos žydai turi savo sąmoję nuostabų atsidavimą savo tautinei kilmei ir legendų apipintai savo protėvių šaliai. Greta to faktas išblėsta žydų įrašymas į kosmopolitinį ir labai kairų bloką. Senoji ir jaunoji žydų generacijos Amerikoje yra sektinas ištikimumo savo tautai pavyzdys ir mūsų, lietuvių, mažai amerikinei visuomenei! Lyginant šį reiškinį su mūsų akcija, matome kad greta žydų tikro įniršio savo interesus ginant, mūsų analogiškas veikimas yra santūrus, anemiškas, net bailus. Žydų visuomenėje matyti ne tik bendor idėjos, bet ir bendor veiklos metodo akivaizdumą. Mumyse gi bendor idėjos jėga visiškai paskandinama mizeriškiausių ginčų dėl akcijos metodo liūne!

Juk tai "neužmirštini" lietuvių istorijai ir tautiniam prestižui faktai, kada korespondencijos "išdidžiai" byloja: tūkstantinė patriotinio parengimo dalyvių minia sudėjusi Lietuvos suverenumo problemoms ginti ... tūkstantį dolerių! Žydų parengimai ir rinkliavos atneša Izraelio reikalui milijonus dolerių per valandą. Ir čia kreipiame dėmesį ne į sumos didumą, bet į procentinius lyginius. Lietuvių visuomenės ekonominis lygis buvo įpareigojęs "milijoninį" fondą sudėti per porą mėnesių, o patriotinių parengimų rinkliavos (bent kur suėjo tūkstantis dalyvių) suvesti į dešimtį tūkstančių. Patriotikos lygis žyduose aboliuciai, skaitant procentiniai, pralenkia lietuvių patriotinės deklamacijos. Idomi tema, kaip prasikišusi sandūroje su karo komunikatais.

Yra dar viena skaudi senų prisiminimų žanro tema. Tai krašto gynyba nuo priešo. Nežinia, ar žydai nebuvo pastebėję arabų tankų, ar (kaip jau skelbiama) norėjo įtraukti arabus į spąstus ir, atkirtus nuo bazių, sunaikinti. Įvykiai buvo tokie staigūs, kad, tuo tarpu, tatau tems istorijai. Fažymėtinai gi faktas, kad žydai susitinka su priešų mažytės teritorijos apimtyje, kad ta teritorija neturi gamtos privalumų slėptis ir gintis, kas buvo naudinga suomiams, jų kare su sovietais. Izraelio terena visais požūriais yra ta pati, kuri būdinga Lietuvai. Ir Lietuva buvo parengta gynybai: kariuomenė, šaulių sąjunga, patriotizmas. Bet šie elementai nebuvo panaudoti privirsti okupantą brangią kainą sumokėti už grobiamą teritoriją. Nebuvo svarbiausiojo: strategijos. Pabaltijo karinės sąjungos reikšmė būtų milžiniškos reikšmės veiksnys.

Tad žydų priešinimasis karinei defenzyvai nepalankioje terenoje rodo, kad valstybės reikalai ne

išduodami vien tiktai pagalvojus, kad priešas labai didelis, kad priešas nenuveiksi...

Ir šiuo atveju žydai išrašo istorijon brandžios valstybinės tautos ryžto paveikslą. Įspūdžiai šalia tolimo karo gana aitrūs, kada paralelės susiliečia su mūsų kiemu.

ISPANIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

"nesikišimui į jos vidaus reikalus". Ir kad tokia sąlyga esanti pati svarbiausia gairė normalių, diplomatiskų ir ekonomiskų santykių atnaujinimui ir išvystymui su Rytų Europos kraštais.

L. Rodo pacitavęs Gromyko Helsinkyje pasakytą Konfrencijos atidarojamąją kalbą, kurioje Sov. S-gos užs. r. ministras, spaudžiamas vakariečių, apie normalių santykių praplėtimą tarp eilinių piliečių, taip pasakęs:

"Jeigu mes nukryptume nuo šio principo, tai tokis nukrypimas, visiškai teisingai, būtų galimas skaityti kaip bandymas kištis į kitų valstybių vidaus reikalus, t.y. nesikišimo principo su laužymas. Mes tokio kišimosi vengsim, kad ne atnaujinti šaltojo karo psichologiskų pasekmių. Tai reiškia, kad mes (sovietai) prisilaikysime ne tik įstatymo raišės, bet ir papročių ir kitų kraštų tradicijų".

L. Rodo priminęs Gromyko kalbą, teigdamas, kad jis visiškai sutinka su Gromyko duotais konferencijoje pažadais ir pakartojęs, "taigi mūsų kršte neveskite jokios šnipinėjimo akcijos, nei neremkite pogrindžio veiklos".

Šiuo metu Ispanijoje tebuvo tik viena komunistiška Kubos diplomatinė misija Madride. Tačiau Kubos ambasadoriui išvykus į Havaną, jau kuris laikas Charge d'Affaire eina ambasadoriaus pareigas.

Ispanija jau susitarė su R. Vokietija užmegzti diplomatinius ryšius; gi su Lenkija pasitarimai jau artėjo prie laukiamos atomazgos. Derybos su Sov. S-ga žengia vėžlio žingsniu; laukiama, kad Sovietai netrukus atidarys savo prekybos atstovybę Madride, kuri papildys Sovietų laivininkystės įstaigą esančią Barcelonoje.

RYŠIAI PLEČIAMSI

Ispanija jau kuris laikas oficialiai sutvarkė prekybos ir konsularinius santykius su Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija ir Bulgarija. Raud. Kinijos priekiniai žvalgai jau dairoosi po Madridą, ieškodami savo ambasada tinkamų patalpų.

Tačiau, Ispanijos dešinieji sluoksniai yra nepatenkinti tokia "plačiu durų atvėrimu į rytus". Tie sluoksniai tvirtina, kad iš rytų grėsiapogrindžio veikla (ir be jokios abejonės, kad tie sluoksniai nei kiek neklysta -- aut.). Visokiu atveju, ir konservatyvioji Ispanija nenori atsilikti nuo tų, kurie pasiryžę prekiauti su Sovietų ir jų satelitų vergų pagamintomis vertybėmis. (ba)

JAV LB Tarybos suvažiavime, spalio 6-7 d. Detroite JAV LB Valdybos pirm. inž. Juozas Gaila, kalba į suvažiavimo dalyvius. Prie prezidiumo stalo matyti: St. Barzdukas, Dr. E. Lenkauskas, Dr. A. Razma, inž. J. Gaila, inž. V. Kamantas.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

KNYGOS PRISTATYMAS

Sukilimas Lietuvoje 1862 — 1864 m. dr. Kosto Jurgėlos knygos pristatymas įvyko spalio 6 d. Lietuvių Namuose. Programą pravedė ir dr. Kosto Jurgėlos biografią atpasakojo St. Butkauskas šaulių kuopos Kultūrinės sekcijos vadovas Vladas Mingėla. Pačią knygą pristatė ir apie ją kalbėjo istorikas Jonas Švoba. Pats autorius dr. Kostas Jurgėla papasakojo knygos svarbesnias mintis, o Juozas Lesčinskas pademonstravo iš dr. Kosto Jurgėlos atsiųstas juostelės to sukilimo vaidinimą.

Šaulės Stefa Kaunelienė ir Elžbieta Jodinskienė dr. Kostą Jurgėlą apdovanojo šauliškėmis dovanomis. Knygos pristatyme dalyvavo apie 50 svečių. Šaulės Elžbieta Jodinskienė ir Lidija Mingėlienė visus pavaisino kava ir skanumynais.

• **Balfo 76** skyriaus Detroite susirinkimas įvyks spalio 21 d. punktualiai 12 val. Lietuvių Namuose.

Susirinkime bus išrinkti atstovai į Balfo seimą, kuris įvyks lapkričio 10 d. Clevelande. Susirinkimas labai svarbus ir skyriaus valdyba visus narius prašo dalyvauti.

• **"Žurnalistas ir rašytojai"** Balys Gražulis skaitys šia tema diskusinę paskaitą Detroito skyriaus žurnalistų popietėje, kuri įvyks

LIETUVIŲ TAUTOS...

(Atkelta iš 5 psl.)

privilegija. Bet yra kitų būtinybių. Tarp jų kaip tamsios spragos žiojasi absoliutus nesirūpinimas archyvais: nėra kultūros archyvo, literatūros archyvo, dailės archyvo, etc. Muzikos archyvas yra individo idealisto nuoveikis. Bendrinis muziejus taip pat individo idealisto realizuotas. Nėra ir Lietuvių tautos martirologijos istoriografijos su visomis to darbo padalomis. Tuo tenka rūpintis. Tai yra tikra kultūrinė kova dėl tautos savitumo, prieš istorinio surogato fabrikiaciją ok. Lietuvoje.

(J.G.)

ŠNIPAI BUJOJA, ŠNIPAI LAPOJA...

1. ATOMINĖS ENERGIJOS PASLAPČIŲ VAGIS

Dienraštis "Japan Times" š.m. gegužės pradžioje rašė, kad Prancūzijos Valstybės Saugumo Teismas nuteisė Dimitrij Volochovą, atominės energijos fiziką, 10-čiai metų kalėjimo, už šnipinėjimą Sov. S-gos naudai.

Laikraštyje buvo rašoma, kad Volochovas, 41-rių metų vyras, gimė Farvėje rusų emigrantų šeimoje. Jis teisme prisipažino, teikęs žinias sovietų diplomatams apie atominės energijos tyrimus net nuo 1959 m., ligi jo arešto dienos rugsėjo mėn. 1971 m. Už savo paslaugas jis gavęs 48,000 frankų.

Volochovas teisme aiškino, kad jo sovietams teikiamos žinios esą buvę nesvarbios, nes jis dirbęs vienai privačiai imonei.

2. ĮSIMYLEJĘS RUSĖ...

Laikraštis "Nationen" š.m. kovo mėn., iš Oslo, Norvegijoje, aprašė kitą dėmesio vertą šnipinėjimo aferą.

Į Norvegijos Saugumo Teismą pateko Ole Martin Hoistad, 25 m. jaunas vaikas, apkaltintas šnipinėjimu Sovietų naudai, kai jis tarnavo savo krašto pasiuntinybėje Maskvoje. Atvykęs į Maskvą 1972 m. vasarą, jis gavo sargo - padėjėjo darbą Norvegijos pasiuntinybėje - būdamas šiose pareigose Hositas turėjęs laisvą priejimą į visus Ambasados kambarius. Teisme jis buvo kaltinamas, leides Sovietų KGB pareigūnams įeiti į Norvegijos pasiuntinybę ir ten nu-

sikopijuoti jiems norimus slaptus Norvegų vyriausybės dokumentus. Už šią paslaugą Hoistad buvo pažadėta išleisti į Norvegiją rusę, kurią H. buvo išimylėjęs "ligi ausų".

Tardymo metu paaiškėjo, kad H. yra buvęs Sov. S-je jau du kartus ir antrojo apsilankymo metu, nuo gegužės ligi rugsėjo mėnesio 1972 m., jis susipažinęs ir pamilęs rusaitę; juodu dažnai susitikdavę ir planavę vedybas.

1972 m. rugpiučio mėnesį Hoistad sužinojęs, kad jo mylimąją aplankė KGB atstovas, uždraudamas jai palaikyti ryšius su norvegų. Tada Hoistad kreipėsi į savo pažįstamą Sovietų žurnalistą, su kuriuo jau buvo susipažinęs 1971 m., pirmojo Maskvoje apsilankymo metu, kad šis "žurnalistas" jam padėtų išsivežti jo mylimąją į Norvegiją...

Žurnalistas suvedęs Hoistad su savo pažįstamu "advokatu". Žinia, pastarasis pažadėjo Hoistad pagelbėti, jeigu H. išleis advokatą vidunaktį į Norvegijos pasiuntinybę (savo pamainos metu). Žinia, vargšas Hoistad, pradžioje atkakliai priešinosi, pats prisimdamas riziką nukopijuoti slaptus dokumentus. Bet šitai, po kelių bandymų, p. advokato nepaminkino ir Hoistad, noromis - nenoromis sutiko "advokatą" išleisti į Norvegijos pasiuntinybės slapтус kambarius. Na, to ir reikėjo!

Laikraštis sako, kad Hoistad galės būti nuteistas 15-ka metų kalėjimo. Tai tikrai sunki bausmė už "neatsispyrimą meilės burtams".

3. DIPLOMATAS - ŠNIPAS

Dienraštis "Liberijos Žvaigždė" savo š.m. balandžio paskutinių dienų numeryje idėjo savo korespondento iš Oslo, Norvegijos žinutę, kad tūlas Sovietų Ambasados Norvegijoje attache, draugas Valerijus N. Erofejovas, buvęs priverstas staiga išvykti iš krašto, kai buvę nustatyta, kad ponas attache, be kitų "diplomatiškų darbų", taip pat užsiimęs šnipinėjimu. Ši faktą taip pat patvirtinę ir Norvegijos diplomatiski slouksniai. Laikraštis pabrėžia, V.N. Erofejovas buvęs jau antrasis SSSR pareigūnas apkaltintas nelegalia veikla pastarųjų dviejų savaitių laikotarpyje.

Dienraštis "Dagbladet", papildydamas "Liberijos Žvaigždės" žinutę, rašė, kad Erofejovas mėginęs "nupirkti kokiąs nesvarbias žinias iš jaunuolio". Tačiau, pastarasis apie šį "sandorį" pranešęs savo saugumo organams; gi, saugumiečiai aprūpinę jį nauju "slapta medžiaga", kaip tai yra priimta šiame dvigubame "paslapčių pasikeitimo" žaidime... Norvegų saugumiečiai patarę savo tautiečiui palaikyti ryšius su attache.

Šie ryšiai gerai vystėsi: draugas Erofejovas skatinęs savo kontaktą

lankyti aukštos klasės Oslo restoranus, kuriuos mėgsta NATO Norvegijos pareigūnai ir prie progos sudaryti tampus ryšius. Attache Valerijus pažadėjęs norvegui apmokėti visokias galimas išlaidas... "Tik labai gaila, kad Erofejovas gana trumpai telgalėjęs pasidžiaugti norvegų vaisingumu", baigia laikraštis.

4. IR ŠVEDIJOJE...

Š.m. gegužės mėn. pabaigoje Bangkoke, Tailandė leidžiamas dienraštis "The Nation" rašė, kad švedų kontra-žvalgyba nustatė, kad iš 147 Sov. Ambasados tarnautojų net 44 tikrai užsima įvairių žinių rinkimu visoje Švedijos teritorijoje. Esą, šiuos duomenis apie sovietinį špionąžą Švedijoje yra aprašęs Stockholme leidžiamas dienraštis "Expressen".

Laikraštis toliau sako, kad švedų sekimo organuose nepaprastą susidomėjimą buvo sukėlusios Sovietų pastangos žūti bti sužinoti tikrąsias Švedijos vyriausybės pažiūras apie Kiniją. Taigi, tuo metu, kai 1972 m. va sari Nixonas lankėsi Kinijoje, tada apie 30 Sovietų agentų buvo pavesta surinkti žinias liečiančias Švedijos valdžios reakcijas apie JAV - Kinijos santykių raidą.

Taip pat grynai kariško pobūdžio žinių rinkimas buvęs vėl atnaujintas, po to, kai 1970 m. to kia veikla buvusi pristabdyta, išleidus Sovietų sekėjus - satelitus į erdves. Esą buvę tikima kad toki satelitai gali pakeisti žmogų, atlikdami tą pačią rolę. Reikia spėti, kad tokia teorija nepateisinusi į ją sudėtų vilčių.

Sekimo keliu nustatyta, kad Sovietų diplomatams, naudodamiesi gaunamais važinėjimo leidimais, apribotais 24 val. laikotarpiu, samdosi privačius lėktuvus ir skrenda į juos dominančias sritis: ten, dažnai, atskridusių jau laukia automobiliai! Taigi viskas puikiai suderinta. Yra žinoma, kad Sovietai yra labai susidomėję Baltijos pakrantėmis, Laplandijos - Suomijos siena bei uolėta, povandeninio Stockholmo archipelago gynyba.

5. NAIVUS PULKININKAS MIRONKINAS

Romoje leidžiamas italų dienraštis "Corriere Sera" š.m. birželio pradžioje aprašė "pačią nuostabiausią neišsprastą šautų špionąžų įvykių" istoriją: mat, Sovietų Pasiuntinybės Karo Aviacijos ir Karo Laiwynų jaunesnysis karo attache, draugas - pulk. leit. Jevgenijus Nikolajevičius Mironkinas, mėgino pavogti laserio spindulių instrumentą ir žiroskopą iš Bourget aerodromo parodų salės; iš tos pačios, kurioje jis turėjęs organizuoti Sovietų aviacijos parodą ir trijų sovietų astronautų su tikima Paryžiuje (beveik visi pasirengimai suiro, kai sovietų supergarsinis lėktuvas TU - 144 subyrėjo ore.).

Pulk. Ltn. J.N. Mironkinas jau nuo 1970 metų

rezidavo Paryžiuje ir matyti, kad jam neblogai sekėsi "darbuotis". Tačiau, šį kartą jis norėjęs pralenkti patį James Bondą: jis persirengė pilietiškais drabužiais, prisėgė prie švarko atlapo Kanados piliečio emblemą ir lyg, niekur dėtas, mėgino "nudžiauti blogai padėtą", Concorde lėktuvo karbiuratoriaus kontroliavimo įrankį. Tačiau šią p.pulkininko užmačią pastebėjo parodos sargas ir patarė Mironkinui padėti įrankį atgal į vietą.

Tačiau, karo aviacijos attache norėjo nuste binti savo "bosus", kaip lengva pasivogti parodos eksponatus Bourget parodoje! Taigi jis pasirinko savo grobiui jau amerikiečių Vietnamo kare išbandytą bombų taiklumo laserį ir žiroskopą, vairuojamų raketų pastovumui ir kryptinai išlaikyti instrumentą. Nutarta -- padaryta! Jis susivyniojo šiuos "nieko nevertus" provokacinius instrumentus į senus laikraščius ir vaidindamas naivų kanadietį mėgino išieiti iš parodų salės.

Na, bet kur tau. Tie "niekšai" prancūzų sargai draugą - pulkininką sulaikė prieš išėjimą. Jam teko ilgai aiškintis. Ir tik po septynerių valandų kalbų, prisipažinus esant diplomatu ir pasinaudojant ta magiška diplomatiška "šapka - nevidimka" Mironkinas buvo paleistas. Na, aišku, kad jis išvyko į matušką -- SSSR.

(br.a.)

PRESS BRAKE HELPER
Experienced necessary. Aluminum and light galvanized. Steady work. Paid benefits.

Mr. B. Rose
216-581-2700

(79-81)

SHEET METAL PRODUCTION

Must make own layouts. New products. Paid benefits. advancement.

Mr. B. Rose
216-581-2700

(79-81)

LAYOUT MAN

To layout insulation enclosures. Experienced. Steady work. Paid benefits.

Mr. B. Rose
216-581-2700

(79-81)

SLITER OPERATORS

Experienced steel slitter operator needed for steady work on modern equipment. Top union rates, Blue Cross, Medical Mutual, group insurance and other benefits.

Apply in person or write to Al Morgan

THE MORITZ STEEL CO.
6515 Juniata Ave.

Cleveland, Ohio 44103

(76-82)

WANTED JOURNEYMEN ELECTRICIANS MECHANICS
PRODUCTION SUPERVISORS MAINTENANCE SUPERVISOR WITH ELECTRICAL BACKGROUND GENERAL FOREMAN—MAINTENANCE ALSO

MACHINISTS TOLL & DIE MAKERS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Sat. & Sunday & Shift Work. **REYNOLDS METALS CO.**
1701 PORTER S.W.
GRAND RAPIDS, MICH. 49501
An Equal Opportunity Employer (78-83)

MACHINISTS

IMMEDIATE OPENINGS EXPERIENCED ONLY

PLANNER
INTERNAL GRINDER
EXTERNAL GRINDER
ENGINE LATHE
THE LEES-BRADNER CO.

W. 121 and ELMWOOD
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (75-81)

JAV LB Tarybos suvažiavime spalio 6-7 d. Detroite, naujai išrinktas Tarybos Prezidiumas: Jonas Urbonas, Algis Rugienius ir Robertas Selenis.

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO,
NĖS NUOSIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:

7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)

7% — 4 yr. Certificates (Min. \$5,000)

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

MACHINIST—EXP. FULL CHARGE OF MACHINE SHOP. BE YOUR OWN MAN. BUILD SMALL JCS & FIXTURES. MAINTAIN PRODUCTION TOOLS (SMALL DIES & MOLDS). LIBERAL OVERTIME. CO. PD. BNFTS. APPLY PINLITE BLDG. 34, 1275 BLMF. AVE., FAIRFIELD, N. J. OR CALL PHIL SCHNEIDER 201-575-8820. (75-81)

■ laiškai Dirvai

VACYS REIMERIS ŽVALGYBININKO ROLĖJE

Niekas neabejoja, kad ryškūs, pilnaviduriai bolševikai, komandiruoti ke- liauti užsienyje, įpareigo- ti šnipinėti. Ši bolševiki- nė žvalgyba užsieniuose plati, marga, nuolatinė. Sugrįžę atgal, žvalgybi- ninkai apklausinėjami, jie rašo plačius, detali- zuotus pranešimus. Visa procedūra, gana proza- iška, pilna trafareto ir rutinos ženklo, visai ne- panaši į spalvingų de- tektyvinių romanų sce- nas. Tat dėl to, kad šni- pinėjimas tapo ten kas- dienybe, visų užsiėmi- mu, paprastute kiekvie- no pareiga.

Visi gerai atsimena Chicagoje "Gimtojo Kraš- to" vyr. redaktoriaus po- eto Vacio Reimerio švais- tymąsi per ilgą jo koman- diruotę. Švaistėsi jis ir kitose išeiviskose kolo- nijose, bet Chicaga, išei- vijos sostinė, buvo žval- gybinis tikslas ir cent- ras.

Ilgai slinko atkarpose Vacio Reimerio išpūdžių aprašymai. Baigęs propa- gandinės literatūros (M. Gorkio vardo) institutą Maskvoje, Reimeris sten- gėsi atrodyti kvalifikuo- tu apžvalgininku ir žval- gybininku. Kas gali ste- bėtis, kad į kiekvieną reiškinį jis turi savo, Maskvoje suformuotą, požiūrį? Iš to jis ir duo- ną valgo.

Bet Vacys Reimeris buvo "smartesnis" kaip kad iš jo laukta. Savo žvalgybines ekskursijas jis pradėjo rašyti ... ei- lėmis! Ir toks žandarma- riškas reportas tilpo "Pergalėje", liepos mė- nesio numeryje. Tai "Di- puko kokteilis".

Poetas - žvalgybinin- kas deklaruoja, kad "Mar- ketparke" jis lankęsis "dipukų užėigose lietu- viškais vardais". Jis iš- vardina "užeigas". Tai "Tulpė", "Palanga" ir "Rambynas".

Vienoje iš tų "lietuviš- ko vardo užėigoje" jis su- tiko "bartenderį - bar- meną", kilusį iš ... Ra- mygalos!

Poetas - žvalgybinin- kas išleido pašnekesin su tuo "barmenu". Rami- gailietis pasisakė mylis Lietuvą, bet grįžti į sovie- tų okupuotą kraštą nenor- ius. Atrodo, Ramygali- tis pasisakė atvirai, ne- vyniodamas žodžių į so- vietiniam svečiui patai- kavimo vatą. Ramygali- tis buvo vašingas. Jis pasiūkė "Ireną" (ma- tyti, padavėją) ir liepė jai pripilti sovietiniam sve- čiui "viski su soda ar su džindžirela".

Ramygailietis pasisakė plačiau. Jis nukeiksojo. Jo kalboj išsprūdo posaki- ai: bolševikų sėkla ir kt.

-- Ehe! -- pagalvojo Vacys Reimeris, be- gursnodamas "viski su džindžirela", tas Rami- gailietis, aišku, "buržu- azinis nacionalistas". Gal ant jo rankovės "mir- ties šarma bolavo baltas raištis"? Tai, sovietiniu žargonu tariant: ar rami- gailietis nėra buvęs kuria- me antibolševikiniame dalinyje? Pagavus tą prielaidą, kuri buvo iš- gauta iš "ramygailiečio" nukeiksojimo okupanto adresu tiesiog sovieti- niam svečiui į akis, ne- buvo jau sunku žvalgybi- ni, eiliuotą raportą plė- sti. Tuoju ir rimus poe- tas - žvalgybininkas įjun- gė vokiškųjų nacių dar- bus, prijungė prie jų tą "Marketpark'o" rami- gailietį "barmeną" ir... su- durstė kaltinamąjį aktą "barmenui ramygali- čiui", kurio užėigoje gė- rė dykai "viski su džin- džirela".

Savo žandarmišką prane- šimą poetas - žvalgy- bininkas baigė "ramyga- liečio" atestacija: "saliū- nininkas", "skerdimo meistras", "Smetonos vachmistras"...

Maskvoje treniruotas Vacys Reimeris net ne- nuvokia, kad elementa- riškas padorumas nelei- džia operuoti realiais "užeigų" vardais. Už to- kį elgesį "Tulpė", "Pa- langa" ir "Rambynas" ne sunkiai gaus iš teismo warrant, patraukti Vacį Reimerį už šmeižtą, už garbės plėšimą, už pik- tą kenkimą verslui, už dirty tricks fabrikaci- jas. Ir jeigu šios "užeig- gos" to nepadarė, Va- ciui Reimeriui kitais me- tais atvykus Amerikon žvalgybos tikslais, jos išduos savo interesus. Galima, aišku, ir dabar traukti teismo atsako- mybės poetą - žvalgybi- ninką, nurodžius jo ad- resą ok. Lietuvoje.

Trys Marquette Park įstaigos, Vacio Reimerio apkaltintos kažin kokio "karo nusikaltėlio rami- gailiečio" prieiglauda, tu- rėtų reaguoti.

B. iš Marquette Parko

Špionažo spąstuose (6)

Pasiruošimas spaudos konferencijai...

Jie pradėjo spaudos konferencijos generali- nę repeticiją.

-- Pirmasis klau- si- mas jums greičiausiai bus statomas apie gyve- nimo sąlygas Amerikoje, apie tas sąlygas kurios privertė jus ieškoti prie- glausimos, ponas Lewin- teri?

-- Et, kaip čia... aš manau, kad ...

Ir jis palengva pradė- jo dėstyti Milutinui, ką galvoja.

-- ... artėja kapitaliz- mo griuvimas, kaip visi mes žinome. Aš kalbėsiu apie represiją, apie kon- centracijos stovyklas opozicionieriams, apie ekonominį ir kultūrinį chaosą. Aš kalbėsiu apie neprielankumą vidurio klasei, apie visus tuos žmones, kurie pamatė, kad automobilis, skalbi- mo mašinos ir televizija nepadaro Amerikos El- dorado kraštu. Aš pasa- kysiu, kad vidurio klasė yra pagrindinis spyglys tos revoliucijos, kuri ruo- šiam Amerikoje.

Lewinteris buvo tik- ras gerai atsakęs.

Milutinas patraukė ci- garetės dėmę ir metė šal- tą žvilgsnį. Valandėlę jis tylėjo, paskui:

-- Ponas Lewinter, aš padarysiu tris pastabas į jūsų atsakymą, dunesvar- būs ir tretysis pagrindi- nis. Pradžioj nuo antraei- lės kritikos. Jūs nieko ne- užsiminėte apie rasizmą ir moralinį supuvimą, ku- ris viešpatauja jaunimo tarpe. Rusų tauta yra išpėta dėl šių problemų ir būtų labai keista, jei jas nutylėtumėte. Antra, jūs kalbate apie vidurio klasę, kaip revoliucijos kėlėją. Šis dalykas mūsų tautai bus nesupranta- mas. Lenino raštuose vi- durio klasė neegzistuoja kapitalizmo žlugime. Sa- vo atsakyme jūs turėtu- mėtė tai įsidėmėti ir pa- sakyti, aišku, kitais žo- džiais.

-- Jūs laikotės orto- doksiškos pozicijos, drauge, -- isiterpė Pa- godinas, žaisdamas su arba- tiniu šaukštuku kavos puo- duke.

-- Aš nesuprantu ko-

nia prasme jūs naudoja- te žodį "ortodoksiš- kas" -- atsakė Milutinas iššaukiančiai žiūrėda- mas į Pagodiną.

-- Ortodoksiškas ta prasme, kad jūs priima- te kaip dogmą dalykus, kurie buvo rašyti prieš penkiasdešimt metų. Amerikoje egzistuoja milžiniška vidurio klasė ir kaip pastebėjo ponas Lewinteris, iš jos kaip tik išplaukia daugiausiai nepasitenkinimo reiški- nių. Nei Leninas, nei Marksas šitu požiūriu ko- rektiškai neišvardino jos pažangioje kapitalistinė- je bendruomenėje. Igno- ravimas vidurio klasės egzistencijos jos nepa- naikins, ar ne?

-- Aš manyčiau, drau- ge Pagodinai, kad mes tu- rime daugiau ką daryti, negu gaišinti tų kelių mi- nučių laiką, kurį turime, techniškai svarstant vi- durio klasės vaidmenį ka- pitalistinėje ekonomio- joje.

Diskusijos vyko angliš- kai ir Avksentevas žiūrė- jo tai į vieną, tai į kitą nesuprasdamas, lyg da- lyvautų stalo teniso tur- nyre.

-- Bet klausimas čia iškeltas yra daug plates- nis, drauge Milutinai.

-- Platesnis?

-- Visai teisingai, pla- tesnis ir mano nuomone labai svarbus. Ponas Le- winteris rodo gerus nor- us atsakyti į klausimą natūraliai, bet ne kaip propagandos ministeri- jos plokštelė uždėta ant gramafono. Aš net patar- čiau, kad jis pagirtų Ame- riką, kad amerikiečių tau- ta yra proletariatas ir laisva nuo vadovų.

Milutinas pasilenkė į priekį ir rusiškai paste- bėjo:

-- Jūperžengėte savo srities ribą, drauge Pa- godinai ir tai jus statopa- vojingon padėtin.

Tai antrą kartą per vie- ną dieną jis girdėjo pana- šų išpėjimą.

Čia įsikišo Avksente- vas.

-- Kiek supratau, jūs nesutariate.

Pagodinas greitai ir ramiu balsu paašikino Avksentevui, palikda- mas Lewinteri momentui užmirštą, kuris atsilo- šęs kėdėje nuobodžiavo. Atvykęs Maskvon jis bu- vo dėmesio centru, o da- bar jautė kad buvo ir liks svetimsaliu, beveik iš- veržėliu.

Avksentevas išklau- sė Pagodiną ir nedvejoda-

mas paskelbė savo spren- dimą.

-- Jūs esate teisus, Eu- genijau, kas liečia vidu- rio klasę. Aš esu tikras, kad draugas Milutinas ki- tose aplinkybėse pima- sis su jumis sutiktų. Bet jis turi eiti savo keliu. Jūs matyt nesupratote į kokią publiką mes kreipi- amės. Mes nekalbame

į kapitalistinių kraštų žmones. Jie palaikytų Le- winterį bepročiu, arba patiktų istorijoms, ku- rias be abejo amerikie- čiai savo laikraščiuose paskelbs, kad Lewinter yra prasiskolinęs, kad mušė savo žmoną, arba

kad jis yra homoseksu- alas. Ne, mes kalbame į savo tautą, ką draugas Milutinas gerai supran- ta, nes tai jo darbas su- prasti. Mes pristatome Lewinterį ne įtikinti ka- pitalistus, bet patvirtin- ti tai ką visą laiką mes kartojuome savo žmo- nėms, kad dalykai pas mus einasi daug geriau negu Vakaruose. Griž- tant prie šio ryto pasi- kalbėjimo, mes atsidu- riame prieš atvejį, kuris gali sugriauti status quo. Draugas Milutinas yra ištikimas gynėjas status quo, tad palikime Lewin- terį jo prityrusiose ran- kose.

Milutinas pasitaisė aki- nius ir atsisuko į Lewin- terį.

-- Dabar, ponas Le- winteri, aš galiu prama- tyti kitą klausimą...

(Bus daugiau)

VIENINTĖLIS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

WANTED AT ONCE

JOURNEYMEN

LIFT TRUCK MECHANICS

Experienced in electrical background preferred.

Excellent wages and all fringe benefits.

Apply or call. Ask for Al O'Neill

CLARK EQUIPMENT COMPANY

2239 Fenkell

Detroit, Michigan 48238

313-342-5100

An Equal Opportunity Employer

(75-81)

WELDERS—FITTERS

Experienced preferred

Steady, permanent work

Manufacturers of custom equipment

CHARLES STRAND CO.

12995 Hillview, Detroit, Mich.

Fenkell-Mayers area

313-491-6600

8 to 11 a. m., 1 to 3 p. m.

(79-83)

MACHINE TOOL BUILDERS JIG BORE OPERATORS TOOL BULLARD OPERATORS O.D. GRINDERS TURRET LATHE OPERATORS

No journeyman card needed.

Along with an excellent salary, Ex-Cell-O Corpora- tion furnishes a generous benefit package which includes paid Blue Cross and Blue Shield, Life insur- ance, pensions, vacations, and 13 paid holidays per year.

Apply in person to:

EX-CELL-O CORPORATION

1200 Oakman Blvd.,

Detroit, Mich. 48238

An Equal Opportunity Employer

(80-82)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

PETRAS ARMINAS -- lietuviybės ugdytojas

STEPAS VYKINTAS

Šiomet, rugsėjo 16 d., sukako 120 m. nuo aušrininko, poeto ir vertėjo Petro Armino gimimo dienos. Taip pat prabėgo 80 m., kai P. Armino raštai pirmą kartą Tilžėje buvo išspausdinti. Šių dviejų sukačių proga jaučiu pareigą pažvelgti į kuklaus lietuviybės ugdytojo ir poeto nueitą kelią.

Petras Arminas, pasirašinėjęs Trupinėlio slapyvardžiu, gimė 1853 m. aukščiausiai minėtą dieną Suvalkijoje, Desniškių km., Vilkaviškio parapijoje. Baigęs Marijampolės mokyklos pora klasių, 1869 m. jis įstojo į Veiverių pedagoginius kursus, iš kurių vėliau išaugo mokytojų seminarija. Čia pora metų pasimokęs, įgijo mokytojo teises. Šešetą metų mokytojavo Alvito ir Naujamiesčio pradžios mokyklose, o 1877 m. buvo paskirtas Marijampolės gimnazijos parengiamosios klasės mokytoju. Čia jis buvo pirmasis lietuvių kalbos mokytojas, nes jam buvo leista žemesnėse 4 klasėse dėstyti lietuvių kalbą. Sėkmingesniai darbai jis paruošė lietuvišką Armino veiklą Marijampolės chrestomatiją, pavadintą "Lietuviška rank knyge". Deja, rusų cenzūros ši chrestomatija buvo uždrausta spausdinti ne vien dėl lietuviškų raidžių, bet ir dėl jos patriotinio turinio. Rusų agentai, matyt, uoliai sekė polės gimnazijoje ir, suvokę jo didelę įtaką jaunimui, Arminą rusų mokyklų vadovybė išskėlė į Augustavą mokytoju. Dėl sunkių gyvenimo ir darbo sąlygų P. Arminas jau anksčiau buvo susirgęs džiova, o rusų persekiojamas dar labiau susirgo. 1884 m., atsisakęs pareigų, jis grįžo į Marijampolę ir čia netrukus 1885 m. kovo 18 d. pasimirė.

Bedirbdamas Marijampolės gimnazijoje, P. Arminas ištraukė į slaptą lietuvišką veiklą. Pradėjus "Aušrai" eiti, jis pasi-

darė uolus jos platintojas, o vėliau ir bendradabis. Jis ne tik pats rašė "Aušrai", bet ragino ir kitus rašyti ir tarpinėkavo jų raštų persiuntimui, pvz. A. Kriščiukaičio-Aišbės, K. Bukavecko ir kt.

Petras Arminas mūsų literatūroje labiausiai pasireiškė kaip poetas – vertėjas. Jis daugiausia vertė iš lenkų ir rusų kalbų. Labiausiai jis, matyt, mėgo lenkų romantikus: Adomą Mickevičių ir L. Kondratavičių. Jis vertė A. Mickevičiaus "Gražiną", kurios nebaisė versti ir L. Kondratavičiaus "Piaštų dukterį". Ypač jis išgarsėjo "Kariškos senovės lietuvių dainos" iš "Piaštų dukters" vertimu. Ši daina virto populiaria liaudies daina. Ją nepriklausomybės laikais ne tik Lietuvos kariai, bet ir patriotinis jaunimas dainavo:

Tegul giria šlamščia, užia, tra-ta-ta, tra-ta-ta,
O mes trauksim į karūžę, tra-ta-ta, tra-ta-ta.

Sustiprinkim šiandien dvasią,
O ryt kraują lietim drąsiai.
Jokim -- geras laikas.

Labiausiai P. Arminas išpopuliarėjo I. Krylovo ir I. Krasickio pasakėčiomis, kurias jis vertė laisvai. Jo pasakėčios vėliau įėjo į mokyklų chrestomatijas, buvo įtrauktos į lietuvių kalbos programą. Nepriklausomybės laikais jas mokiniai atmintinai mokėsi, ypač pirmaisiais metais. Iš jo pasakėčių pažymėtinos: "Arkliai", "Keleiviai ir šunys", "Lapė ir liūtas", "Zuikis medžiok-

lėje", "Sugėdinta lapė", etc. Jo pasakėčios pasižymėjo lengvu eiliavimu ir gražia kalba. Kas neatsimena apie tuos arklius, kurie vieną šaltą dieną sunkiai vežė namo šieną. Kaip jie išvertė balon vežimą ir kaip šlapią šieną vilti reikėjo, o kol šienas neišdžiūvo, patys needė buvo. Moralas:

Kas nedirba, mielas vaike,
Tam nė duonos duot nereikia.

O kas neprisimena keleivių ir šunų, kaip "sutekus per kaimą keleiviai duėjo ir meiliai tarp savęs patyko kalbėjo". Kaip "štai iš po vartų su lojo šunytis ir ėmė juos vytis..." Štai antras ir trečias ant kelio ir lojo "ant žmogelių". Kai vienas keleivis paėmė akmenį ir norėjo sviesti į šunis, tai kitas sulaikė:

"Et, broli, paauki, ar gali tikėti,
Kad akmeniu šunį priversi tylėti!
Keliaukime mudu, nusibos jiems loti,
Matys, kad nebijom ir turės nustoti."

Ir teisybė: "kai prieteliai versta koki nukeliaivo, jau šunys gulėjo visai namuos savo". Moralas:

Žmogeli! Jei tavo yr sąžinė gryna,
Nepaisyk, kad šlovę tau plėšo kaimynai,
Teisingu keliu eik -- žinoki, jog paikas,
Nors loja -- nustoja, kaip pereina laikas.

Jei P. Arminas būtų baigęs vidurinius ir aukštuosius mokslus ir jei džiova nebūtų perankstijo pakirtusi, nėra abejojant, kad jis būtų buvęs ne tik vienas iš žymiau-

LIETUVIŲ TAUTOS MARTIROLOGIJA IR JOS BIO-ISTORIJOGRAFIJA

Po šia sunkoka, nelietuviška terminologija slypi viena iš aktualiausių mūsų išeivijai problemų. Kalba eina apie bibliografinio darbo specifiką, apie tam tikros krypties linkmės, specifikos faktų registraciją.

Bibliografija yra platus mokslas, suėmęs savo turinį daug atšakojimų. Daug įvairių temų sutelpa bendroje spaudos faktų katalogizacijoje. Visa tai yra esminė istorinių studijų dalis, tai yra pagrindas ant kurio istorikas stato arba atstato praeities įvykių raidą, turinį, pareinamumą.

Lietuvių tautos martirologija yra tautos kovų dėl savo suverenumo bei savitumo faktai. Šie faktai turi nepaprastą įtakos atečiai. Todėl neuostabu, kad okupacinis režimas, siekdamas absoliutaus žmogaus perdirbimo propagandos kalvėje, brutaliai naikino tuos preatities faktus, kurie prieštarauja okupanto skelbiamoms teorijoms. Tai mes matome, pav. šių metų Vilniaus jubiliejaus minėjime. Pagal sovietinę interpretaciją iš Vilniaus miesto istorijos visiškai išmes tas 1918 metų vasario 16

d. faktas. Tos dienos ir milžiniškos tos dienos reikšmės bei padarinių sovietiniam režimui nėra! "Istoriniai" Vilniaus faktai tačiau yra lenininės "Iskros" pasirodymas Vilniuje arba V. Lenino vizitas Vilniaus geležinkelio stotyje.

Tas pavyzdys rodo, kad lietuvių tautai gyvybingi įvykiai niekad nerastas tinkamos vietos sovietinėje bibliografijoje, nes tie faktai išmesti iš istorijos, taip, kaip kadaise Stalinas išgrandė Trockį iš ankstyvesnių paveikslų...

Bibliografijos darbas pats savaime atitenka politinei išeivijai. Tai pat išeivijai atitenka istoriografijos darbai. Ir čia PLB per Lietuvių Fondo talką savaime įpareigota įsteigti bibliografinę tarnybą ir tos tarnybos padalinius, kurie specializuotųsi Lietuvių tautos martirologijos bio ir istoriografijos katalogavime. Plačių plačiausios medžiagos chaosas, kasdieną vis dildamas ir nykdamas yra tikras brangiausių ir vertingiausių faktų atminties krematorijus.

Jeigu knygos, surištos su ta tematika, dar būna tam tikrą laiką matomos, aptariamoms, tai jau periodikos daviniai tikrai skirti pražūčiai, nedėmesingai nepagarbai, užmirščiai. Kas dabar gali atsiliiepti įpageidavimą suteikti maksimalų tekstų, parašytų periodikoje apie kalinamus mūsų kunigus, kovojusius dėl vaikų katechizacijos laisvės? Kas gali atsakyti, kur tilpo daug periodikos tekstų apie Simą Kudirką, Kallantą, Simokaičius, Brazinskus? Kur yra tekstai iš periodikos, kuriuose buvo aptariamai arba detalizuojami laisvės kovotojų metai? kur periodikos rašiniai apie Sibiro tremtį apie tundra stagus? kas atstitys šimtus ir tūkstančius vardų, kurie buvo pagauti periodikos tekstų, mirktelėjo ir dingę, kartu su duliniu leidinio popieriu?

Katalogo mintis vis dėlto gyva yra VLIKe, nes, va, pamatėme periodikoje VLIko prašymus, siųsti jam periodikos tekstus, kur plačiau ar santūriau rašoma apie Helsinkio konferencijos epizodą. Bet iki šiol neteko matyti, kad imtų kas nors ir reikalauti iš mūsų organizuotų ir kultūros veikimui pasinešusių veiksmų Lietuvių tautos martirologijai skirtų tekstų katalogavimo, tos specifinės bibliografijos ir bio-bibliografijos, tos šakos istoriografijos šaltinių registracijos ir susistemavimo.

Visa ši sritis ok. Lietuvoje pasmerkta išnykti. Tad tas darbas, kuris ten nedirbamas ir neigiamas, kaip tikrai ir sudaro politinės išeivijos misijos prasmę. Tų faktų

prezervacija, išlaikymas atečiai, istorijai yra būtinausia organizuotos išeivijos, tai yra, PLB funkcija.

Net graudu atsiminti a.a. Aleksandro Ružancevo idealizmą, kaip jis vienas, be organizuotos talpos, ilgus metus vedė Bibliografinę tarnybą. Jis leido ir biuletenius. Jam mirus, ilgoką laiką buvo spraga. Inicijatyva buvo svaidoma iš rankų į rankas. Tarytum neturėta tam prakilnam reikalui fondų? Tarytum mums gyvybingiau kaisioti tūkstančius dolerių quasili-teratūrinės premijos, kurioms ir privati asmenys pinigų nešykšti.

Po ranka man pateko idomus (rusų kalba) D. Anino tomas "Revoliucija ir jos istoriografija". Išeivijoje išleistas veikalas sarkastiškai, bet teisingai dėsto apie milžinišką sovietų dėmsi revoliucinei istoriografijai. Autorius nurodo, kad visas tas darbas pastatytas ant tariamai - mokslo pagrindo, nes ideologiniai sumetimai rikiuoja ten bio ir bibliografiją, istoriografiją. (Lietuviuose, ok. Lietuvoje, aišku irgi viešpatauja Maskvos metodas ir tendencinga atranka). Grįžtant prie D. Anino, matyti, kad autorius nemažai dirbęs, kol surinko mums idomius davinius. Sovietai taip idėmus revoliucijos temoms, kad vien tik trijų metų tasoje, 1957-1959 užregistruota apie 7000 darbų, skirtų spalio revoliucijai. Tuo tarpu nėra nė vieno objektyvaus darbo, skirto 1917 metų Vasario revoliucijai, kuri "buržuazinė" todėl nėra košer. Tų pat metų bėgyje suregistruota 22,000 (!) šaltinių kurie sudaro revoliucinio periodo istoriografijos davinius. Ir tik trijų metų katalogizacija.

Mūsų periodikos gausa ir vis dar platus temų pasaulis neišvengiamai pateikia daug medžiagos Lietuvių martirologijos temomis. Bet iki šiol neteko girdėti, kad įvairių įvairiausių simpoziumų bei "panelių" metu suskambėtų temos, liečiančios tautos martirologijos faktų (periodikos tekstų, leidinių, įvykių) registraciją.

Tegu pat pradžioje darbas ir nebus tobulas. Tegu pat pradžioje pasitaisyti klaidų, neapsižiūrėjimo. Darbas pradėjus, talkininkų tinklą sudarius, darbas tolydžio gerės. Pasirodys katalogai, biuletenis, didžiųjų didžiausios epochos faktų įkonservavimas atečiai.

Politinės išeivijos de-generacija į "tuteišius", į adoptuoto krašto miesčionis apsireiškia spektaklių pomėgiu. To netenka smerkti. Tai gyvos ir veiklios visuomenės (Nukelta į 6 psl.)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

NAUJOS KNYGOS

• Juozas Tininis. Laiškai Andromachai. Romanas laiškais. Prozos ir poezijos vertimai. Pomirtinis tragiškai prieš dvejus metus mirusio rašytojo leidinys. Redagavo ir "Žodį skaitytoju" parašė Bern. Brazdionis. Viršelį piešė ir grafiškai iliustravo dail. Alf. Docius. Albumo formato. 100 psl. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029. Kaina \$4. Gaunama leidykloje ir pas platintojus.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

BEŠIFRUOJANT POLITIKO MĄSTYMĄ

"Congressional Record" puslapiuose (nr. 122, liepos 30 d.) idėtas Kalifornijos kongresmano Glenn M. Anderson žodis, kurį jis tarė "Pavergtųjų tautų savaitės" minėjime Los Angeles mieste. Kongresmano G. M. Andersono žodis idėtas į Kongreso leidinį kitam Kalifornijos kongresmanui, G.E. Danielsonui, pasiūlius. Tai yra puikus ir garbingas dviejų federalinės legislacijos atstovų respektas lietuviškam reikalui. Pristatydamas Andersono žodį, Danielsonas pareiškė visišką pritarimą Andersono idealizmui. Jis pakartojo išidėmėtus pa cifisto ir dukartinio kandidato prezidentus Eugene V. Debs (1855-1926) žodžius: "esant vienai tautai pavergtai, jokia tauta nėra laisva".

Pasaulio taika, kaip pasaulio pasididžiavimas laisve, yra nedaloma sąvoka, nesuderinama su kompromisais, papildome tuos nemirtingus žodžius.

Glenn M. Andersono žodis, ištikro yra puikus, vertas netikėtai "Congressional Record" skilties, bet ir panaudotinas lietuviškame idėjų ir įtikinimų arsenale, stveriantis ginklo Lietuvos laisvės tezei apginti.

Andersonas blaiviai įvertina esamą tarptautinę padėtį. Šaltas karas einas į galą. Sovietų Rusija vis labiau bijo stiprėjančios Kinijos. Tą padėtis naudinga laisvam pasauliui ir Amerikai. Tai talkina išsaugoti pasaulio taiką. Kalbėtojas padarė gerą diktatūros analizę: diktatūra nekad nesako, kad diktatoriui patinka neribota galia, bet klaidina savo gyventojus tariamais pavojais dėl užsienio priešų. "Diktatorius šaudo jus, gindamas jūsų gerovę" sarkastiškai pareiškė kalbėtojas.

Kaip dažno amerikiečių valstybininkų mokyklos atstovo mąstymas, ir Andersono tarptautinės padėties koncepcija paremta tam tikru pasitikėjimu priešu. Jis išvelgia geros valios grūdus ir šlykščiausio, veidmaininčiausio priešo dirsyno aruoduose. Todėl kalbėtojas mini, kad Sovietų Sąjunga rodė interesą plačiau pradaryti vartus pasauliui (indicated an interest in opening doors to the western world). Andersonas galvoja, kad Sovietų Sąjunga pageidautų ir tam tikro

kultūrinių mainų kiekio (a mutual desire for trade, for some degree of cultural exchange)...

Neseniai Sofijoje kalbėdamas, L. Brežnevas patikino savo komunistinių pasauli, kad ekonominiai mainai nesuderinami su sovietine koncesija leisti vakarų liberalinėms idėjomis išiveržti į sovietinę vergiją. Sovietų Rusija sutinka šaltai, realistiškai brutaliai priimti ekonominę ir technologinę pagalbą iš vakarų, absoliučiai neleidama liberalizuoti savo režimo, o dėl ir Andersono tikėjimas, kad šaltam karui bešbaigiant kada nors gyvens "taikos generacija" yra iliuzorinis posakis. Juk laisvės neatkovosi kabineto teorijomis ir su baltomis pirštinėmis. Dr. Kissingeris seka istorijos pamokomis, stverdamosis už 1814 metų "šventosios sąjungos" pavyzdžių. Jis nori sekti žandarų sutartos taikos politikos. SSSR yra idealus Rytų Europos žandaras. Ar ne ta prie laida bazuota Kissingerio "permanentinės pasaulio taikos" formulė?

"And the time may come when the Soviet Union will begin to see that free and independent states in Eastern Europe might prove more useful as a bridge to the Common Market countries of the west than as a series of fortifications to shut out the west. When and if that happens the Soviet's may well wish to reexamine their present policies with regard to the Baltic States".

(Ir turėtų ateiti laikas, kada Sovietų Sąjunga pa-

PEPSI-COLA IR RADIO BANGŲ PIRATAI SOVIETIJOJE

Christian Science Monitor korespondentas įpa vasarį iš Maskvos rašė, kad Pepsi-Cola JAV imonių savininkai yra sudarę su SSSR vyriausybe sandorį, kad JAV biznierių, dar šiais metais, pastatysią Pepsi-Cola gėrimų imonę Novorosijsk uoste, prie Juodosios Jūros. Ši imonė "išmesianti" į rinką apie 60 milijonų Co los butelių per metus (vos vienas buteliukas Co los tik keturiems SSSR piliečiams!) Už šią nuolaidą, leisti statyti Pepsi imonę SSSR teritorijoje, Sovietai išsiderėjo iš JAV pramoninkų, kad pastarieji įvežtų į JAV tiek pat butelių vėdos! Atseit "Stoličnaja" ar "Stalovoj" vėdos skystimėliai žymiai atpigisų "skrudraiverių" ir "krūvinųjų marylčių" mėgėjams...

Maskvoje, per vienas viešas diskusijas, liečiančias vėdos išvežimą į JAV, viena rusė buvo paklausta, ką ji mananti apie toki susitarimą ir ji išdrožė, "išsiųskite amerikonomis visą vėdą, mums jos visiškai nereikia!" Aišku, kad diskusijoje dalyvavę moterys labai garsiai jai ploję už toki drąsų pareiškimą.

Ryšium su Kompartijos pastangomis sumažinti degtinės vartojimą krašte, esanti žymiai pakelta "kvasų" gamyba. Būk tai, netolimoje ateityje bus išmetama į rinką apie 158 milijonai dekalitų be-alkoholinių gėrimų, kas būtų lygu apie 20 Pepsi buteliukų

matys, kad laisvos ir nepriklausomos valstybės Rytų Europoje bus naudingesnės tapti tiltu į Bendros Rinkos Vakarų kraštus, nekaip būti pylimu gintis nuo Vakarų. Jeigu tariai įvyktų, Sovietai noriai geidautų peržiūrėti dabartinius savo santykius su Pabaltijo valstybėmis, patikino Andersonas, baigdamas žodį.

Ši ilgoka citata vaizdžiai rodo tipingą amerikiečio pasitikėjimą savo priešo geravališkumu, veiksmų logika. Ar ne tuo pasitikėjimu paremta ir globalinė Amerikos politika? Tuo tarpu ideologinis priešo fanatizmas ignoruoja netgi ir veiksmų logiką. "Taika" priešo lūpose reiškia šūvį į laisvojo, "buržuazinio" pasaulio širdį.

kiekvienam SSSR piliečiui.

Taip pat yra išleisti naujo dekretai, kad padidinus alaus gamybą bent 7%, kad šio skystimo per metus būtų pagaminta 267 milijonai dekalitų. Pagal RSFSR Maisto ministro A. P. Klemenčuk teigimą, "kovai prieš alkoholizmą būsią atidaryta daug naujų aludžių bei be-alkoholinių gėrimų už eigių (tik klausimas kiek jos turės lankytojų?!)".

POPULIARIOS MUZIKOS RADIOJOTYTS

"Radiojotys -- piratai tęsia savo programą masine žiniasklaidos bausmių už tokias transliacijas", rašė London Times laikraščio korespondentas š.m. birželio mėnesį.

Radiojotys tarsi "Demonas", "Drakula" ar "Ninočka" ir eilė kitų radijo stočių ar kaip sovietinė administracija jas pavadino "radijo piratai ar radijo chuliganai", greičiausia privale nutilti. Šie siųstuvai, pastaruju metu veikę Volgos žemupyje, transliuodavo vakarietiška liaudies muziką, pasaldindami ją anti-sovietine propaganda. Pastaruju metu daug tokių, be leidimų veikusių siųstuvų, buvo surasta Kazanėje ir visi muzikos plėtimo organizatoriai buvo pasodinti į kalėjimus. Suimtieji buvę kaltinami trukdę normalų radijo ryšių palaikymą su Volgos laivinkystei bei geležinkelio tarnyba.

Yra kalbama, kad nors teismuose suimtieji buvę kaltinami už "negražios, girtais ir neritmingais balsais pridainuotos muzikos skleidimą", tačiau kita medalia pusė rodė, kad teismo sprendimuose labai daug svėrę ir antisovietinės propagandos skleidimas.

Anksčiau vykusiuose teisminiuose procesuose kaltinamieji "chuliganai" veikę, naudodamiesi Maskvos ribose leidžiamų bangų ilgiais, "suteikdami daug pramogų radijo klausytojams"

Taip pav., toks radijo siųstuvų Camomole iš Kuibysėvo, kurio pranešėja - mergina ieškojo auditorijos politiškai subrendusių asmenų eilėse, "tetransliavo iš sa-

vo siųstuvų žinias, kurios būdavo per sunktos atriui prieš vyriausybinių padažų", kaip tai yra skelbiama teismo sprendime. Ir radijo skleidžiamos žinios plisdavo, lyg nekontroliuojamas gaisras visoje Kuibysėvo srityje. Pagal KP organą "Vožskaja Pravda", tardomieji asmenys ryšium su prieš-sovietiškų žinių skleidimo teigimu, kad "žinoma, aš tai girdėjau pranešant per radiją".

Eilė kitų siųstuvų, kaip "Robinson", "Romantika" ar "Natašos Sapnas" buvę taip pat surasti specialiu radijo siųstuvų kryptių nustatymo sunkvežimių. Gi kitas siųstuvų "Cinderella" praktikavęsis Lotynų Amerikos muzikos transliavimuose ir lytinio gyvenimo propagandoje; jis taip pat buvo atidengtas ir jo savininkai atsirado už groty.

Gi Kaukaze, Baku srityje veikę siųstuvai kaip "Skraidantis Skeletas", "Parazitas" ar "Juodoji Katė" buvę gana rezervuoti savo programose ir jų turinys, sovietų akimis žiūrint, nebuvęs pavojingas. Suimtieji tebuvo kaltinami sukludę pirmosios pagalbos suteikimą ligoniams ir sužeistiesiems tada buvusiems Kaspijos Jūroje.

Nežiūrint "radijo siųstuvų chuliganams" skiriamų sunkių bausmių ir Sovietų spaudos įtemptos propagandos, raginančios sustabdyti "tokią priešvalstybinę veiklą" ji ne per daug mažėjanti. Vienoje pramonės srityje buvo užregistruota 115 nelegalių radijo pranešimų tik penkių valandų laikotarpyje. Šitoks spontaniškas veržimasis išgirsti ir pranešti ką nors naujesnio, negu kad leidžia cenzūros varžtai gali reikšti tik vieną: oficiali bolševikų kontroliuojama radijo tarnyba jau negali patenkinti sovietinio jaunimo pageidavimų.

(jš)

JOURNEYMAN BAKERS

Urgently needed at new SUN FLOWER FOOD STORES in Nashville and Jackson, Tenn.

Complete, on-premise Bakery in ultra modern surroundings.

For a confidential interview, call collect:

GEORGE THOMPSON
DOUG BOUDER

615-356-8596

(80-86)

MAINTENANCE MAN

Day shift position open for man with good mechanical aptitude if you are a high school graduate or have maintenance experience. Steady work record. Apply in person 9 AM till noon 1-3 PM.

WALMET

404 E. 10 Mile Rd.
Detroit, Mich.

An Equal Opportunity Employer (80-84)

BORING MILLS

Horizontal and vertical boring mill operators, experience is essential, company paid benefits, holidays, overtime and high hourly rate.

SMITH & HARRIS MACHINE CO.

5170 West 130th Street
Cleveland, Ohio
216-267-3366

(80-86)

MŪSŲ SPAUDOS RŪPESČIAI

Prieš porą savaitių buvo suvažiavę į Washingtoną viso pasaulio lietuvių rinkti atstovai į F. L. Bendruomenės seimą, kuris būna šaukiamas kas penkeri metai. Čia buvo išdiskutuotos įvairios veiklos problemos ir buvo išrinkta nauja vadovybė ir įvairūs komitetai. Tarp jų išrinktas ir kultūros ir švietimo komitetas. Šis komitetas praeityje nieko daug nenuveikė, tik finansiškai prisidėjo prie vieno kito mokyklos vadovėlio išleidimo. Lietuviškoji spauda nėra gavusi jokios paramos. Mūsų periodinė spauda yra išlaikoma arba vienuolynų arba organizacijų bei pavienių asmenų.

Keletas amerikiečių laikraščių ir žurnalų, net su milijoniniais tiražais, kaip Life, Look, Saturday Review, bankrutavo, nes TV stotys nuėmė jų didžiulius skelbimų davėjus, o leidimo išlaidos padvigubėjo (spausdinimo popierius, persiuntimo pašto mokestis, atlyginimai, honorarai...)

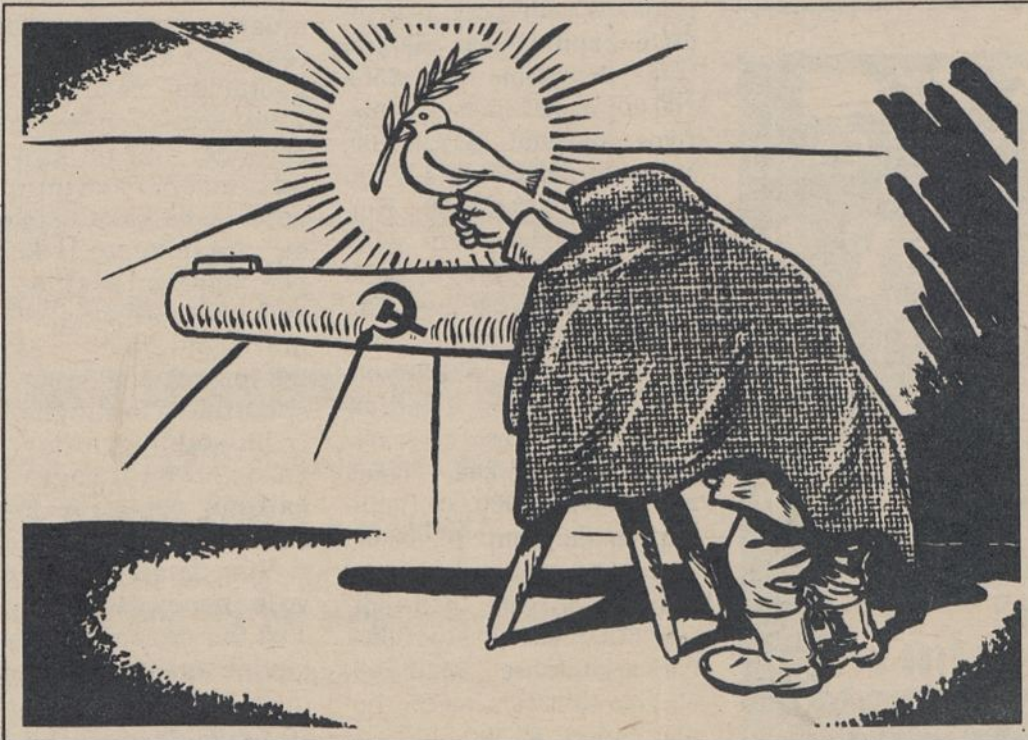
Lietuvių spauda turi tuos pačius sunkumus, tik daug mažesniame mastabe. Ir ji išsilaiko tik dėka pasiaukojusių organizacijų veikėjų bei kitų spaudai pasisventusių asmenų, kaip bendradarbių, redaktorių, leidėjų, rėmėjų ir skaitytojų, kurie be prenumeratorų savo spaudą dar paremia piniginėmis aukomis.

Bet padėtis regimai sunkėja. O ateityje lietuviškai spaudai bus dar sunkiau, nes senieji skaitytojai jau sunkiai bemačio ir greit jų akys visai užges; o priaugančio jaunimo didelė dalis nutrūpa -- išsidaro savo mīsiuose ūžuose arba visą laiką atiduoda tik savo profesijai. Daug mūsų jaunimo neįstengia išmokti net lietuviškai skaityti.

Kaip, tokiai padėčiai esant, padėti mūsų lietuviškai spaudai? Kuoprisidėti prie jos išlaikymo? Štai keletas pasiūlymų: 1. paraginti dar ne skaitančius užsisakyti lietuvišką laikraštį ar žurnalą; 2. užprenumeruoti lietuvišką spaudą bent keletai metų savo vaikams, išeinantiems atskirai gyventi; 3. paremti pinigškai savo spaudą; 4. pirkti liet. leidyklų išleistą knygą; 5. paremti lietuviškąją spaudą dalyvaujant jų vajuose, parengimuose, loterijose ir pn.

Atminkime, kad be lietuviškų leidyklų, be savo spaudos nebus įmanoma išlaikyti lietuvių išėjimo.

("Lietuviai Amerikos Vakaruose" Nr.9)

-- Šypsokitės, kai ištarsiu žodį "Taika!"

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

A. SMETONOS KONCERTAS

Šeštadienį, š. m. spalio 20 d., 8:30 val. vak. Willoughby Fine Arts School salėje, 38660 Mentor Ave., Willoughby, Ohio, įvyks pianisto Antano Smetonos koncertas. Programoje Bacho, Mozarto, Beethoveno ir Chopeno kūriniai.

• Clevelando šauliai spalio 21 d., sekmadienį, daro šaudymo pratimus Andriusaičio sodyboje prie 307 kelio Genevoj. Išvykstama 2 val. iš 19451 Euclid Ave.

TRIŲ SOLISTŲ KONCERTAS

Spalio 21 d., 4 val. p. p. Clevelande turėsime progos išgirsti tris Chicagos Lietuvių Operos solistus: Neriją Linkevičiūtę, Bernardą Prapuolienį ir Vytautą Naką.

Šis įdomus koncertas vyks kartu su metinę Naujos parapijos vakariene.

Koncertą ir vakarienę Naujos parapijos salėje ruošia L.R.K. Moterų Sąjungos 36-ta kuopa.

Šį sekmadienį, spalio 21 d., 4 val. p. p. Naujosios Parapijos salėje įvyks solistų Nerijos Linkevičiūtės, Bernardo Prapuolienio ir Vytauto Nako koncertas. Akompanuos Regina Brazaitienė. Koncertą rengia Moterų Sąjungos 36-ta kuopa ir pelnas skiriamas parapijos reikalmams. Nuotraukoje solistai: V. Nakas, N. Linkevičiūtė ir B. Prapuolienis. Clevelando ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami į koncertą atsilankyti.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

JAUNIMO ŠOKIAI su programa spalio 20 d., 8 v. v.

LIETUVIŲ NAMUOSE. Ruošia STUDENTAI ATEITININKAI SAS

suvažiavimo proga. Ir visas Clevelando jaunimas kviečiamas.

Sol. G. Čapkauskienė, sol. Kazys Yakutis ir pianistė Birutė Smetonienė po koncerto apdovanoti gėlėmis.

V. Bacevičiaus nuotrauka

GINOS ČAPKAUSKIENĖS IR KAZIO YAKUČIO KONCERTAS

Buvo maloni ir jauki proga stebėti abipusį džiaugsmą -- klausytojų, nes jie išgirdo aukšto lygio, preciziškai perduotus muzikos ir dainos meno kūrinius, ir pačių dainininkų, nes jie matė ir pajuto šiltą ir ne-

nuotai nuoširdų publikos (buvo apie 350 žmonių) dėkingumą už tą mielą ir gražų koncertą.

Abu solistai pradėjo ir užbaigė koncertą duetais iš Mozarto, Donizetii ir Verdi operų. Čia jie turėjo progos pasireikšti visame savo kaip dainininkų, taip ir artistų pajėgume. Kuone visus operinius dalykus dainavo italų kalba. Pagirtinos tat buvo pastangos su pažindinti klausytojus su dainuojamų arijų turiniu (tatai sėkmingai atliko p. Balytė). Tiesa, daug pasakydavo ir artistų vaidyba. Bet vis dėlto lietuviškai padainuotos arijos būtų sukėlusios dar daugiau pasigėrėjimo, nes, mūsų lietuvišku išitikinimu, ir lietuvių kalba arijos skambėtų neblogiau. Bet tai tik užuomina, jokių būdų nemėnkinanti abiejų solistų nuopelnų šiame koncerte. Galiausiai išgirdome tas arijas pilnutiniame ir tobulame jų grožy, kurį per tiekė klausytojams visi trys labai simpatingi ir patrauklūs menininkai -- solistai ir akompaniatorė pianistė B. Smetonienė.

Skyrium buvo padainuotos 6 komp. VI. Jakubėno, viena G. Gudauskienės ir I. Budriūno daina, o taip pat trys kitų tautų kompozitorių dainos. Buvo ir priedo "užsigardžiavimui": abu solistai, publikai vis prašant, padainavo nuotaikingų dainelių, kurios visiems labai patiko.

Kad Gina Čapkauskienė yra pelniusi lakštutės vardą -- mes jau žinojome, bet šį vakarą ji dar kartą nustebino mus savo nepaprastai tyrais ir skambiais koloratūriniais deimantukais. Ir, kas gražiausia, nepastebėjome, kad solistei būtų reikėję ypatingų pastangų. Ji dainavo taip lengvai, taip natūraliai, kaip toji numylėta Lietuvos sodų ir miškų giesmininkė -- lakštutė. Be to, ši kartą turėjome progos stebėti solistės sugebėjimą "persiorientuoti" arba pakeisti roles.

Tuo atžvilgiu ji tikrai "universali". Ji yra lygiai įtikinančiai stipri, dainuodama sielvartinę ariją, ji linksmas kaip lėlytė lėlytės dainoj, ji miela ir motiniška lopšinė dainoje ir kaip drugelis lengvutė Dunojaus valse. Tokia yra Gina Č., Kūrėjo dosniai apdovanota netik puikiu balsu, bet ir dideliu artistės talentu.

Baritonas Kazys Yakutis, kurį Clevelande išgirdome pirmą sykį, laimėjo mūsų širdis. Jo gražus, skambus, malonus tembro balsas, strumų ir rūpestingumas išpildant kiekvieną dainą ar ariją, nuoširdus, nenuodotas išijautimas į dainuojamą kūrinių, laisva, natūrali laikysena ir įtikinanti vaidyba, o taip pat ir jo asmenybės patrauklumas, suteikė mums džiaugsmingo pasigėrėjimo. Solistas, kaip turintis pirmaklasį dainininko išsilavinimą, kaip aukštai įvertintas profesionalas dainininkas, labai užimtas išpareigojimai amerikiečių operose ir koncertuose. Tačiau, žinant jo aiškų lietuvišką nusiteikimą, gali-

ma būtų tikėtis, kad "to-ji žvaigždė turės dažniau pasirodyti ir lietuvių padingėse". Štai ką jis pats mums rašo: "Jums aš dar naujokas. Ištiesiu ranką su meile ir tikru lietuvišku nuoširdumu... Tai dariau vardan lietuvių vienybės ir meilės. Ką didysis Kūrėjas darbar skiria Lietuvai -- ne mums spręsti. Bet jos istorija, jos kultūra, jos tautinė dvasia, užtikrina Lietuvai ateitį..."

Pianistė B. Smetonienė nelegnė ir vietomis gana komplikotą palydos uždavinį atliko su jai, kaip žinomai pianistei, charakteringa ramybe ir ištverme. Galmuzikai -- specialistai ir pastebėjo vieną kitą neryškų "nušokimą nuo linijos", bet klausytojams, kurie daugiau linkę išgyventi atliekamo kūrinių visumą ir neanalizuoja detalių -- bendras išpuolis buvo labai puikus.

Šio koncerto rengėjai, Liet. Saleziečiams remti komitetas ir visi tautininkai vadovaujant H. Stasui, pelno padėką ir gražų jų idėto darbo ir rūpesčių įvertinimą.

(pk)

Gausinga publika, ploja solistams, V. Bacevičiaus nuotrauka

AUKOS SPORTINEI IŠVYKAI

Šiaurės Amerikos Lietuvių Sportinės Išvykos Komitetas Clevelande, susidedas iš pirmininko V. Čyvo, vicepirmininko dr. E. Lenkauskio, išdininko J. Kazlauskio ir narių N. Balčiūnienės, O. Jokūbaitienės V. Rociūno, I. Sušinskienės ir J. Žilionio, dėkoja visiems aukotojams, kurie prisidėjo prie sportinės išvykos išlaidų padengimo.

Komitetas džiaugiasi, kad susilaukė tiek daug paramos iš organizacijų ir pavienių asmenų. Visi linkėjo ir tikėjosi puikiai rezultatų, gaila, kad nepavyko visų mūsų norai realizuoti.

Komitetas dėkoja Dirvai, Draugui ir Tėvynės Garsams, — visiems, kurie prisidėjo prie sėkmingo vaiaus.

Aukojo:
Pasaulio Lietuvių Bendruomenė — \$1,000.00.

Superior Savings and Loan Assn. — \$300.00.

Po 100 dol. — A. Bielskus, Clevelando Lietuvių Bendruomenė, J. Kijauskas, dr. E. Lenkauskas.

Po 50 dol. — A. Buknis, J. Čiurlionis, J. Mockus,

Po 30 dol. — dr. A. Kisieliūsis, dr. J. Kriaučiūnas.

Po 25 dol. — klebonas B. Ivanauskas, G. Juškėnas, dr. J. Skrinska.

Po 20 dol. — dr. Adomavičius, dr. J. Balčiūnas, dr. D. Degesys, J. Krištolaitis, L.V.S. Ramovė, dr. Maurukas, P. Milašius, dr. A. Nasvytis, dr. J. Stankaitis, J. Zorska, X., X.

15 dol. — A. Karkliūsis.

Po 10 dol. — J. Balbatas, dr. J. Baltrušėnas (Cipkus Realty, V. Degutis, Echoes of Lithuania (Pittsburgh), dr. E. Juodėnas, K. Karalis, R. Kersnauskas, Knights of Lithuania (Pittsburgh), L. F. Bičiuliai, Lietuvių S. kuopa — Cleveland, Lietuvių S. kuopa — Pittsburgh, Lietuvių Piliėčių Klubas (Pittsburgh), Lietuvių Ukso Klubas (Pittsburgh), A. Mackevičius, J. Marėkaišis, A. Masionis, A. Maurutis, S. Mikalauskas, P. Mikoliūnas, J. Mikonis, B. Pailionis, J. Pikturna, J. Pivoriūnas, B. Snarskis, dr. J. Šonta, dr. Sviderskas, J. Švarcas, K. Titas, J. Vaitaitis.

Po 7 dol. — M. Aukštuo-

lis, V. Dautas.

6 dol. — V. Gelažius.

Po 5 dol. — S. Akelaitis, A. Alkaitis, V. Apanius, V. Bačiulis, S. Barzdukas, P. Bielinis, K. Budrys, J. Citulis, J. Čyvas, J. Damušis, Z. Dučmanas, J. Dunduras, J. Duleba, V. Giedraitis, J. Gudėnas, A. Jonaitis, A. Karsokas, P. Karalius, V. Kasakaitis, J. Kazėnas, L. Kezenius, P. Kliorys, H. Kripavičius, S. Laniauskas, J. Marcinus, V. Matulionis, S. Melsbakas, M. Naumanas, J. Naujokaitis, J. Naujokas (Pittsburgh), V. Palubinskas, J. Pikturna, A. Fuškoriūtė, K. Ralys, J. Rinkus, V. Rociūnas, P. Skardis, B. Steponis, A. Sušinskas, R. Valodka, I. Verbyla, J. Virbalis, G. Žemaitis, Žemaitytė, J. Žilionis, V. Žilionytė, X., X.

Po 3 dol. — V. Bacevičius, P. Drabišius, B. Gražulis, V. Juodis, J. Kakauskas, J. Kaunas, A. Sadauskas, I. Stankus.

Po 2 dol. — dr. V. Gruzdis, H. Tatarūnas, O. Vasilauskienė, P. Zigmantas.

Po 1 dol. K. Mažonas, K. Širvinis.

SVARBUS PASITARIMAS

Š. m. spalio 20 (šeštadienį), 7 val. vak. Lietuvių Namų svetainėje įvyks pasitarimas Clevelando kultūrinės veiklos koordinavimo klausimais. Kviečiami mokslo, meno, muzikos, literatūros ir visuomeninio darbo veikėjai. Pasitarimą kviečia LB Clevelando Apylinkės valdybos Kultūros ir švietimo skyrius.

• Išnuomojamas kambarys pensininkei moteriai puikiame name prie E. 185 gatvės. Patogumai. Skambinti 481-7081.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudus reikalais geriausių patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HOUSE FOR SALE BY OWNER

Open Sunday 1-5

900 E. 237 St. off Bab-bitt, 6 room single. Front porch. 2 car garage. Nice lot. Very modern inside. Near Euclid High and Noble Schools.

HOUSES FOR SALE

Open Sunday 2-5

18814 Neff Rd. Brick bungalow, basement.

448 E. 149th St. Near St. Jeromes. 5-5 double.

20900 Tracy. Brick bungalow. Low 20's.

19011 Mohawk. 2 bedroom bungalow.

17805 Delavan. 6 room colonial.

GEO. KNAUS REALTOR
481-9300

TEXTILE MACHINE OPERATORS—No experience necessary. Excellent benefits. Apply in person — Eddington Thread Mfg. Co., 3222 Knights Rd., Eddington, Pa. (75-81)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

REMONTUOJA TAUTINIUS NAMUS

Lietuvių Tautinės Sąjungos namai Bostone remontuojami. Viršų G. Ambraziejus cementuoja plyšius, o P. Ausiejus apačioje rūpinasi saugumu.

V. Senutos nuotrauka

ALT S-gos Bostono skyriaus valdyba susirūpino savo namo remontu. Namai mūriniai, pastatyti 1870 m. pagal architekto H. Richard projektą. Namo paskirtis buvo vienuolių moterų ordino So. Bostone. Vėliau ši namą nupirko ALT S-gos Bostono skyrius ir jo vidų atremontavo ir dekoravo pagal dail. V. Andriūšo projektą. Čia kas mėnesį vyksta tradiciniai kultūros subatvakariai. Bet namas reikalauja priežiūros ir remonto. Todėl valdyba ir nutarė pirmiausia pradėti remontuoti iš lauko, kur pro susidariusius plyšius vanduo kartais nuteka ne ten kur jam skirta.

Kad pigiau atsieitų — nutarta remontuoti talkos — ūkio būdu. Aišku talka prasidėjo nuo pačios valdybos. Valdybos nariai ėmėsi

iniciatyvos ir užcementavo įėjimo arkos susidariusius plyšius, sutaisė stogą ir sutvarkė viršutinio aukšto išmuštus langus. Dabar rūpinamasi apatinės salės remontu, kuri keli metai neremontuota. Tikimasi susilaukti iš narių tarpo talkininkų.

V. Senuta

NAUJA SLA PILD. TARYBOS SEKRETORE

Algirdui Budreckiui pasitraukus iš SLA Pildomosios Tarybos, nauja sekretore patvirtinta Genovaitė Meilūnienė, jau virš 27 metus dirbanti SLA centre.

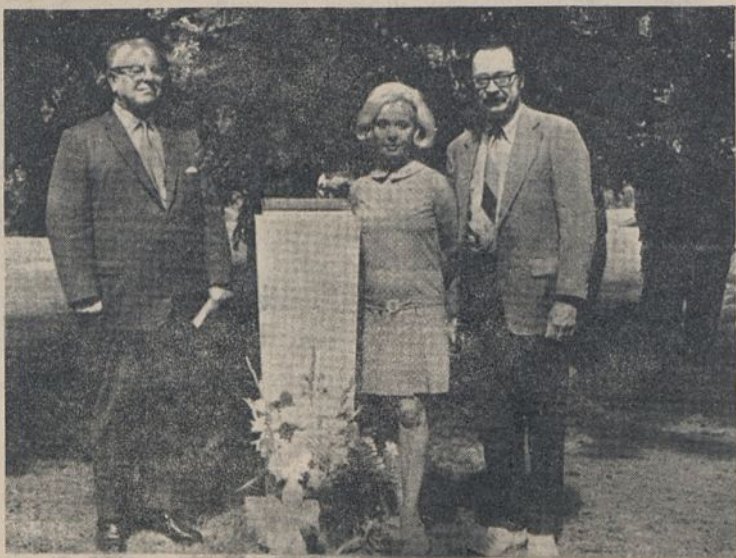
Ji yra gimusi 1916 m. Liepojoje, kur baigė Komercinį Institutą ir 1936 m. studijavo ekonomiką Vytauto D. Universitete Kaune.

Karo metu pasitraukusi iš Lietuvos, 1946 m. atvyko į JAV ir tuoj pradėjo dirbti SLA centro įstaigoje.

• **LB Colorado Apylinkės** metiniame susirinkime, įvykusiame Denveryje rugsėjo mėn. 29 d., buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: Regina Vaitaitienė, pirmininkė, Antanas Tamošaitis, vicepirmininkas, Adelė Mikelevičienė, sekretorė, Mikas Barva, išdininkas.

Nauja valdyba yra numačiusi surengti Kalėdų Eglutę, kurioje programą atliks vietinis lietuvių jaunimas.

HANDYMAN-WOMAN
TO ASSIST IN SHIPPING
RECEIVING, MAINTENANCE AND
PLANT KEEPING
Interesting Diversified work. Experienced desired but willingness to learn may qualify you.
Call 201-757-2040
COZZOLI MACHINE CO.
401 East 2nd Street
Plainfield, N. J.
An Equal Opportunity Employer (78-80)

ALTS-gos Chicago skyriaus pirm. Konstantas Petrauskas, š.m. rugsėjo 9 d. International Friendship Garden, Michigan City, Ind. prie pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos respublikos prezidento A. Smetonos paminklo padėjo gėlių puokštę. Tą dieną šalimais buvo atidengti ir kitų dviejų prezidentų A. Stulginskio ir K. Griniaus paminklai. Nuotraukoje prie paminklo: K. Petrauskas ir dešinėje Irena ir Stanley Balzeikai, J. Kasakaičio nuotrauka

Mūsų pirmininkui

ALEKSANDRUI AUGŪNUI

mirus, jo žmonai STASEI, sūnui JU-

LIUI ir artimiesiems nuoširdžią užuo-

jautą reiškia

Lake Worth Lietuvių Klubas
Florida

KALIFORNIJOS LIETUVIAI

BUVO SUSIRGĖS
KLEBONAS PRELATAS
KUN. J. KUČINGIS

Šv. Kazimiero klebonas prelatas Jonas Kučingis dešimčiai dienų buvo paguldintas ligoninėn ir keturias savaites turės ilsėtis ir stiprinti sveikatą. Tačiau energingas parapijos vadovas spalio 21 d. rengia didelį parapijos bazarą, kurio pelnas eis parapijos reikalams. "Bazare nerasite tik paukščio pieno", skelbia kvietimas į bazarą.

STASĖ PAUTIENIENĖ GRĮŽO IŠ OK. LIETUVOS

Radiojo valandėlės vedėja, dainininkė Stasė Klimaitė-Pautienienė ekskursavo Europoje ir aplankė ok. Lietuvą. Apie tai ji papasakojo per radijo pusvalandžio programą. Ji buvo Vilniuje dešimtį dienų. Visą tą laiką privalėjo gyventi Vilniaus viešbutyje, kur, pasimatyti su 29 metus nematyta dukra, sovietiniai pareigūnai atvezė S. Pautienienės senutę motiną, 80 metų amžiaus. Prieš kelias dienas mirė S. Pautienienės brolis. Bet bolševikai neleido jai aplankyti brolio šviežiai užpildo kapo. Į Vilnių atvežti giminės bei seni draugai surengė solistei S. Pautienienei priėmimą sąvybėje. Šis vizitas dar kartą parodė bolševikinio režimo žiaurys.

KEPS LIETUVIŠKĄ DUONĄ

Čikagietis Antanas Kazilionis apsigyveno Los Angeles mieste. Naujas imigrantas į lietuvišką losangeliečių koloniją, atvežė lietuviškos duonos kepiklą, atidarė savo kepsnių krautuvę, visai netoli nuo lietuvių parapijos bažnyčios. Sakoma, ne vien duona žmogus sotus, bet bei lietuviškos duonos lietuviui nėra lengva gyventi! (info)

• **Los Angeles skautų stovyklos komitetas** pradėjo naują vajų išmokėti likusioms skoloms, kurių dar yra apie 7,000 dol. Stovyklos vertė siekia 40,000 dol. Vajus tęsis iki gruodžio 1 d. išleidžiant specialų leidinį.

• **Danutė Valaitytė**, Londono, Ont. LSK Tauro narė, S. A. Lietuvių rekordistė 1500 m. (4:43.0 min.), 800 m. (2:12.3 min.) ir 400 m. (61.4 sek.). Šiais metais buvo pripažinta iškiliausia lengvatle pabaltiečių pirmenybėse, įvykusiose liepos mėn. Hamiltone, Ont. ir S. A. Lietuvių žaidynėse, įvykusiose rugsėjo 2 d. WASHINGTON.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Lietuvių modeliutojų paradas spalio 6 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. V.A. Račkausko nuotrauka

• **ILGĄ LAIKĄ** Chicago lietuvių garsėjo dideliais tradiciniais baliiais: Operos, Spaudos, Inžinierių ir Architektų ir t.t. Bet pamažu visur prieinamas liepto gėlas: tradicija nusibosta ir darosi nebeįdomi. Kiek tenka jausti iš rengėjų nuotaičių, didieji baliai vis mažiau populiarūs. Pvz. Chicago lietuvių opera gruodžio 1 d. iš didžiųjų salių grįžta į savuosius Tautinius namus, kur telpa gal tik 200 žmonių, bet pelnas yra užtikrintas. Jaunimo centro didžioji salė ir Tautiniai namai šeštadieniais ir sekmadieniais, berods, užimti per visą žiemą. Nemažai lietuviškų pareigūnų vyksta ir B. Pakšto salėje. Tai žinia, kad po ilgokų klaidžiojimų Chicago vidurmiestyje bei priemiesčiuose bangiose salėse, daugumas organizacijų grįžta į savąsias pastoges. Tik didysis Spaudos balius sausio mėnesį įvyks Martinke restorano prabangoje salėje.

• **VIENA sritis**, kur nesijaučia jokio publikos pavargimo, o kaip tik motosi ir jaunas bei gražus prieauglis, yra madų parodos. Pvz. Putnamo seselių rėmėjos Chicagoje spalio 6 ir 7 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje surengė 12-tą madų parodą. Jos iš anksto jautė, kad uždirbs apie porą tūkstančių dolerių. Taip ir įvyko: per abi dienas salė buvo pilnutėlė ir jaunų, ir vyresniųjų kartos veidų, o tarp gražių ponių bei panielių matėsi šiek tiek vyrų, jų tarpe ir kunigų: Stašys, Trimakas, Zaremba. Kadangi rašantis tokioje parodoje buvo pirmą kartą (iki šiol Dirvoje jas aprašydavo Vyt. Račkauskas, kurį šioje skiltyje taip pat užgriebsiu), tad įdomu su skaitytojais pasidalinti vienu kitu įspūdžiu. Buvo laikai, kada su kai kuriais plunksnos bičiuliais iš madų parodų juokdavomės, vadindami jas "skudurų" demonstracijomis, nieko bendro neturinčiomis su menu bei kultūra. Kai tokią parodą akiškai žaidžiai pamatė, įsitikini, kad joje ir kūrybos ir nemažai estetikos, juoba kai modeliutojų tarpe išsiskiria tokios asmenybės kaip profesionalė modeliutoja Nijolė Vokietaitienė, akt. Elena Blandytė, muz. Milda Memėnaitė, atstovė iš kaimyninio Waukegano Elena Skališienė ir visa eilė kitų. Šalia jų ir jaunosios (nuo 6 m. amžiaus) modeliutojos: Danutė Dirkytė, Aušra Jaisaitytė, Vida Kazlauskaitė, Viktorija Kučytė, labai lietuviškos išvaizdos 13 m. blondinė Audronė Kižytė, Ramunė Valdytė ir vienos iš taut. šokių grupių vadovė Gražina Vindaškaitė, rūbuose ypač stengusis išryškinti lietuvišką ornamentą. Kad merginos ir moterys bei jų besikeičią rūbą dar išspindingiau atrodytų, gražiai pasidarbavo Vyt. Žygas, tvarkęs apšvietimą. Taiklūs, literatūriškai sklandūs ir nei minutei nenutrūkę Marijos Remienės komentarai išspindingai lydėjo maždaug dvi valandas užtrukusį modeliavimą. Atidarydama 12-tą madų parodą O. Gradinskienė, viena iš stambiausių Putnamo seselių rėmėjų organizato-

rių Chicagoje, ne be reikalo džiaugėsi visuotiniu tokių parodų pasisekimu. Prisimenant vieną kitą modeliutoją ir iš jų rūbų bei povyzos spinduliuojusią estetiką, eilę kartų sukėlusią triukšmingus plojimus, negalima užmiršti ir tų, kurios rūbus siuvo ar projektavo. Iš visos eilės pavyzdžių čia ypač išskirtina buvusi mūsų mėgiama solistė, savo laiku dainavusi pagrindines partijas ir Chicago lietuvių operoje -- Monika Kripkauskienė.

Buv. Chicago lietuvių Operos solistė Monika Kripkauskienė -- dabar garsėjanti profesionalė drabužių kūrėja. V.A. Račkausko nuotrauka

• **TĄ DIENĄ**, kai įvyko pirmasis madų parodos seansas, buvo žydų šventė visame pasaulyje, o Art. Rytuose prasidėjo arabų-žydų karas. Bet mūsų prekybininkas Norman Burstein, kurio skelbimai telpa Dirvoje, nežinodamas visko, modeliutojoms iš savo krautuvės pristatė tiek kailių, kad jų demonstravimui būtų užtekę viso vakaro. Kadangi rūbai vis keitėsi, jos suspėjo pademonstruoti ir dalį N. Bursteino kailių, o, pranešėjai M. Remienei kartas nuo karto Bursteino vardą paminint, salėje žmonės paplodojo tam populiariam lietuvių draugui, kurs ne tik kad visada pas lietuvius dalyvauja, bet ir aukomis juos padaria. Tą patį vakarą įvykusioje vakarienėje JC naujojoje ka-

Žurn. Vytas A. Račkauskas, Dirvos bendradarbis, per 12 metų aprašęs Putnamo seselių rėmėjų rengiamas parodas bei jas fotografavęs.

vinėje su N. Bursteinu susėdom prie vieno stalo. Jis papasakojo, kad neseniai buvęs pakviestas demonstruoti kailius turtingų Chicago žydų tarpe. Jį priėmė šiltai ir pagarbiai, bet Bursteinas ten neradęs draugų, kurių jis turi begales lietuvių tarpe. Todėl, nors ir mažiau iš lietuvių uždirbdamas, su jais nežada skirtis iki gyvenimo pabaigos. O savo skelbimais Dirvoje patenkintas ir turi nemažai klientų iš Dirvos skaitytojų tarpo.

• **MALONU STEBTI** kai kartas nuo karto įvairių sukaktų proga būna pagerbiami ar prisimenami ir spaudos bei radijo žmonės. Antai taut. šokių grupei "Grandis" minint 10 m. sukaktį, specialiai buvo pagerbti per 10 m. apie Grandį rašę ar per radiją kalbėję kun. J. Prunskis, J. Janušaitis ir P. Petrutis. Gi dabar Putnamo seselių rėmėjos po pirmojo madų parodos seanso įvykusioje vakarienėje neužmiršo spaudos darbuotojų bei fotografo Vytauto Račkausko, šalia kitų, ji specialiai pagerbusios ir apdovanojusios dovanėle, taip pat ir St. Semėnienės. Šie abu gyvi spaudos darbininkai apie madų parodas rašė ar jas fotografavo per visus 12 metų.

• **IŠEIVIJOS** lietuvių jaunimo didžiausios bei populiariausios organizacijos -- skautijos -- organas Skautų Aidas šiemet mini 50 m. sukaktį. Ta sukaktis lapkričio 10 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje salėje Chicagoje bus atžymėta specialiu minėjimu -- pobūviu, kurį rengia LSS Vidurio rajono vadaija, vadovaujama vyr. skt. Prano Nedo, šventė susidės iš dviejų dalių -- akademinės ir meninės. Yra pakviesti dar gyvi buvę šio žurnalo redaktoriai: A. Saulaitis, Č. Senkevičius, Enskaitis, J. Toliušis. Tik niekad nebeatvyks Sibire nukankintas V. Čecheta ir visa eilė kitų. Meninėje dalyje pasirodys Jaunimo choras, vadovaujamas muz. F. Strolios, ir taut. šokių grupė Jaunimo viltis, bus dainuojami kupletai. Programą praves L. Jadviršytė. Minėjimą pat pat puoš Skautų Aido nueito kelio parodėlė. Kadangi tai bus spausdinto žodžio sukakties šventė, specialiais kvietimais bus pakviesti lietuviškų laikraščių redaktoriai ar jų atstovai. Minėjimo rengime talpinama ir Skautų Aido redakcinis kolektyvas, kurio atstovė yra S. Jelonienė. Gi LSS Vidurio rajono vadijon šalia jau minėto P. Nedo įeina D. Eidukienė, A. Karaliūnas, R. Korzonas ir A. Ramanauskienė. Tikimasi, kad auksinės Skautų Aido sukakties minėjimas skambės jaunos lietuviškos gyvybės aidais, nes niekas tiek priaugančio jaunimo savo tarpe neturi, kaip lietuvių skautai. Pagarba jiems, kad jie moka išsiauginti ir jaunų bei veiklių vadovų. Aišku, kad čia savo įnašą atiduoda ir jų organas -- Skautų Aidas, šiuo metu tikrai įdomiai redaguojamas J. Toliušio ir kolektyvo.